

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
OBCHODNÁ FAKULTA**

Evidenčné číslo: 102004/I/2024/36146475405153540

**VALORIZÁCIA PROSTREDIA
A JEJ VYUŽITIE PRE POTREBY TVORBY
PRODUKTOVÝCH LÍNIÍ
V KULTÚRNO-POZNÁVACOM CESTOVNOM
RUCHU VO VYBRANOM REGIÓNE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Diplomová práca

2024

Bc. Marina Nikitina

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
OBCHODNÁ FAKULTA**

**VALORIZÁCIA PROSTREDIA
A JEJ VYUŽITIE PRE POTREBY TVORBY
PRODUKTOVÝCH LÍNIÍ
V KULTÚRNO-POZNÁVACOM CESTOVNOM
RUCHU VO VYBRANOM REGIÓNE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Diplomová práca

Študijný program: Manažment cestovného ruchu
Študijný odbor: Ekonómia a manažment
Školiace pracovisko: Katedra služieb a cestovného ruchu
Vedúci záverečnej práce: Ing. Miroslava Čukanová, PhD.

Bratislava 2024

Bc. Marina Nikitina

ZADANIE ZÁVEREČNEJ PRÁCE

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že záverečnú prácu som vypracovala samostatne, a že som uviedla všetku použitú literatúru.

V Bratislave 02.04.2024

.....
Marina Nikitina

Pod'akovanie

Rada by som vyjadrila svoju vd'aku môjmu váženému vedúcemu práce, Miroslave Čukanovej za jej cenné vedenie, odborné rady a neustálu podporu počas celej mojej diplomovej práce. Jej odborné vedenie a zhovievavosť výrazne prispeli k rozvoju mojich schopností a pochopenia problematiky. Taktiež by som chcela vyjadriť hlbokú vd'ačnosť svojim rodičom za ich nekonečnú podporu, lásku a obetavosť. Bez ich morálneho a emocionálneho oporného bodu by táto cesta nebola možná. S radosťou a vd'akou si uvedomujem, aký výnimočný dar som dostala v ich podobe. V neposlednom rade by som chcela poďakovať svojim verným priateľom, ktorí ma povzbudzovali, poskytovali povzbudivé slová a zdieľali so mnou radosti a výzvy tohto vzdelávacieho dobrodružstva. Ich priateľstvo mi bolo oporou a inšpiráciou, a za to im zo srdca ďakujem. Celkové úspechy tejto diplomovej práce sú odrazom vašej podpory a vízie. Ďakujem vám za vašu oddanosť a cenný prínos k úspechu tohto výskumu.

Dátum:

.....
Marina Nikitina

Abstrakt

NIKITINA Marina: Valorizácia prostredia a jej využitie pre potreby tvorby ponuky produktových línií v kultúrno-poznávacom cestovnom ruchu vo vybranom regióne Slovenskej republiky. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Obchodná fakulta; Katedra služieb a cestovného ruchu. – Vedúci záverečnej práce: Ing. Miroslava Čukanová, PhD. – Bratislava: OF EU, 2024, počet strán 64.

V teoretickej časti sme podrobne skúmali význam kultúrnych a historických pamiatok a výskumu v rozvoji cestovného ruchu na Slovensku a v zahraničí. Zdôrazňuje sa, že štúdium a dokumentácia kultúrno-historických stavieb sú kľúčové pre zachovanie kultúrneho dedičstva a prispievajú k ekonomickému rozvoju regiónu. Moderné technológie a geografické informačné systémy sa využívajú na prezentáciu kultúrnych pamiatok a prilákajú investícií do ich ochrany a obnovy. Nasledujúca kapitola predstavuje hlavný cieľ práce a s ním súvisiace čiastkové ciele, ako aj vymedzené výskumné otázky. Tretia kapitola je venovaná charakteristike vedeckých metód a ich využitiu v jednotlivých častiach práce, ako aj opisu predmetu štúdie. Záverečná kapitola je venovaná výskumnej časti, ktorá skúma charakteristiku vybraného regiónu Slovenskej republiky - Bratislavského regiónu. Na základe získaných údajov bola spracovaná SWOT analýza Bratislavského regiónu z ekonomického a kultúrneho hľadiska, sociálne a prirodzené stránky. Taktiež bola vykonaná analýza konkurencieschopnosti a PESTEL analýza Bratislavského regiónu. Výsledkom riešenia problému sú návrhy a odporúčania na zvýšenie konkurencieschopnosti regiónu. Urobili sa aj výpočty na zvýšenie počtu turistov v tomto regióne v roku 2025. Po získaných výsledkoch sme na základe výsledkov valorizácie a vykonaných analýz navrhli opatrenia na zlepšenie odvetvia cestovného ruchu v Bratislavskom regióne. Uviedli sme aj príklady konkrétnych kultúrnych podujatí v Bratislavskom regióne, ktoré môžu do regiónu prilákať ešte viac turistov. Valorizácia životného prostredia a tvorba produktových radov v cestovnom ruchu sú dobrým nástrojom na analýzu a propagáciu regiónu a zvýšenie jeho konkurencieschopnosti v oblasti cestovného ruchu na trhu.

Kľúčové slová: valorizácia, kultúrny a vzdelávací cestovný ruch, konkurencieschopnosť, produktové línie

Abstract

NIKITINA Marina : Valorization of the environment and its use for the needs of creating product line offers in cultural tourism in a selected region of the Slovak Republic. – University of Economics in Bratislava. Faculty of Commerce; Department of Services and Tourism. – Advisor: Ing. Miroslava Čukanová, PhD. – Bratislava: OF EU, 2024, number of pages 64.

In the theoretical part, we examined in detail the importance of cultural and historical monuments and research in the development of tourism in Slovakia and abroad. It is emphasized that the study and documentation of cultural-historical buildings are crucial for the preservation of cultural heritage and contribute to the economic development of the region. Modern technologies and geographic information systems are used to present cultural monuments and attract investments in their protection and restoration. The following chapter presents the main objective of the work and related sub-objectives, as well as defined research questions. The third chapter is dedicated to the characteristics of scientific methods and their use in individual parts of the work, as well as a description of the subject of the study. The final chapter is dedicated to the research part, which examines the characteristics of the selected region of the Slovak Republic - the Bratislava Region. Based on the obtained data, a SWOT analysis of the Bratislava Region was processed from an economic and cultural point of view. social and natural aspects. A competitiveness analysis and a PESTEL analysis of the Bratislava Region were also carried out. The result of solving the problem are proposals and recommendations for increasing the competitiveness of the region. Calculations were also made to increase the number of tourists in this region in 2025. After the obtained results, we proposed measures to improve the tourism industry in the Bratislava region based on the results of the valorization and the performed analyses. We have also given examples of specific cultural events in the Bratislava region, which can attract even more tourists to the region. Valorization of the environment and the creation of product lines in the tourism industry are a good tool for analyzing and promoting the region and increasing its competitiveness in the tourism market.

Key words: valorization, cultural and educational tourism, competitiveness, product line

Obsah

1	Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí.....	11
1.1	Význam valorizácie prostredia v cestovnom ruchu a možnosti jej merania.....	11
1.2	Vzťah medzi prostredím a tvorbou produktových línií	16
1.3	Kultúrno-poznávací cestovný ruch	20
1.3.1	Prehľad súčasného stavu valorizácie prostredia na Slovensku a v zahraničí.....	22
1.3.2	Faktory ovplyvňujúce kultúrnu, sociologickú, ekonomickú a prírodnú valorizáciu na Slovensku môžu zahŕňať:.....	23
2.	Cieľ práce	27
3.	Metodika práce a metódy skúmania	28
3.1	Pracovné postupy, metódy a spôsob získavania údajov	28
3.2	Charakteristika objektu skúmania.....	30
4.	Výsledky práce a diskusia	34
4.1	Aktuálny stav v kultúrno-vzdelávacom cestovnom ruchu v Bratislavskom regióne.....	34
4.2	Konkurencieschopnosť Bratislavského regiónu	45
4.3	Komplexný návrh odporúčaní na zlepšenie konkurencieschopnosti produktov cestovného ruchu v Bratislavskom regióne	51
5.	Záver	56

Úvod

Kultúrno poznávací cestovný ruch nabera v celosvetovom meradle stále väčší význam. Turisti hľadajú nielen zábavu, ale aj hlbšie pochopenie kultúry, histórie a tradícií miest, ktoré navštevujú. Bratislavský región, podobne ako mnohé iné regióny sveta, dokáže využiť svoje kultúrne a historické dedičstvo na prilákanie turistov a zvýšenie záujmu o región. Kultúrno-poznávací cestovný ruch prispieva ku kultúrnej výmene a posilňovaniu kultúrnych väzieb medzi ľuďmi rôznych národností. Úspešné príklady iných krajín v rozvíjaní kultúrneho a vzdelávacieho turizmu môžu byť zdrojom inšpirácie pre mnohé krajiny a môžu viesť k rozvoju miestnych remesiel a tradícií, ako aj vytvárať nové príležitosti pre miestnych obyvateľov. Úloha komunit a ich participácia na zachovaní kultúrneho dedičstva je dôležitým aspektom rozvoja kultúrno-poznávacieho cestovného ruchu. Spolupráca s miestnymi umelcami a architektmi môže pomôcť vytvárať súčasné diela, ktoré harmonicky zapadajú do kultúrnej krajiny regiónu.

Samotná valorizácia kultúrnych pamiatok je kľúčovým prvkom ich ochrany a prezentácie turistom. Pomáha nám pochopiť ich historický a kultúrny význam a poskytuje základ pre vytváranie zaujímavých produktov cestovného ruchu. Zároveň je dôležité, aby tieto produkty boli navrhnuté s ohľadom na životné prostredie, aby sa zabezpečil trvalo udržateľný rozvoj cestovného ruchu a zachovanie prírodných zdrojov pre budúce generácie.

Poznanie histórie a kultúry je dôležité pre tvorbu produktov cestovného ruchu a vnímame, že výskum v oblasti kultúrnych a historických artefaktov dôležitý pre globálny cestovný ruch, ktorý prispieva nielen k zachovaniu kultúrneho dedičstva, ekonomickému rozvoju, vzdelávaniu a medzi kultúrnej výmene, ale aj k výmene, ako aj k trvalo udržateľnému rozvoju cestovného ruchu. V tejto práci sa budeme zaoberať pojmom valorizácia, kultúrny turizmus a ako súvisí životné prostredie s tvorbou produktových radov.

Teoretická časť práce hodnotí koncepciu kultúrneho a vzdelávacieho cestovného ruchu, prístupy k tvorbe produktových radov v cestovnom ruchu a metódy analýzy a hodnotenia potenciálu regiónu pre rozvoj cestovného ruchu. Pozornosť zameriame aj na definíciu a charakteristiku tohto druhu turizmu a na úlohu kultúrneho dedičstva a vzdelávacích zážitkov pri prilákaní turistov. Zameriavame sa aj na to, aké sú produktové rady v kontexte cestovného ruchu, spôsoby tvorby a organizácie produktových radov pre účely cestovného ruchu. Jedným z hlavných bodov teoretickej časti bude vymedzenie pojmu valorizácia a metód analýzy na určenie unikátov a výhod regiónu. Hodnotenie kultúrnych,

prírodných, historických a iných zdrojov regiónu pre využitie v cestovnom ruchu. V praktickej časti práce bližšie analyzujeme Bratislavský región a vypracujeme stratégiu využitia jeho potenciálu na tvorbu produktových radov v kultúrno-vzdelávacom cestovnom ruchu.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

1.1 Význam valorizácie prostredia v cestovnom ruchu a možnosti jej merania

V kontexte cestovného ruchu je valorizácia proces maximalizácie hodnoty alebo hodnotenia potenciálu kultúrnych, prírodných alebo iných zdrojov určitého regiónu s cieľom ich skvalitnenia, zachovania a využitia na účely cestovného ruchu. Tento proces zahŕňa štúdium a identifikáciu jedinečných charakteristík oblasti, rozvoj stratégií na prilákanie turistov, vytváranie produktových radov a udržiavanie udržateľného turistického toku pre ekonomický prospech a zachovanie dedičstva regiónu (Blagun 2016). V cestovnom ruchu sa využívajú rôzne prístupy na meranie valorizácie, ktorá znamená zvýšenie hodnoty a významu zdrojov alebo aktivít spojených s cestovným ruchom. Výsledky štúdie poskytujú informácie o nasledujúcich metódach:

- *Metóda valorizácie turistických priestorov (VTP):* Táto metóda navrhuje hodnotiť hodnotu turistických priestorov na základe určitých kritérií. Zahŕňa zisťovanie charakteristík turistických priestorov, akými sú typ rekreačnej špecializácie, úroveň rozvoja územia, typy rekreačných zdrojov a funkcií, geografická poloha, charakteristika rekreačnej migrácie a ekonomické väzby medzi podnikmi (Blagun 2016).
- *Metóda zónovania cestovného ruchu:* Táto metóda sa široko používa na rozvoj regiónov cestovného ruchu. Jeho súčasťou je vymedzenie špecializácie a hraníc turistických regiónov, aj keď jeho používanie môže podliehať chybám a nedorozumeniam v dôsledku subjektívneho vnímania turistickej reality.
- *Modelovanie efektívnosti veľkých eventových projektov v cestovnom ruchu:* Táto metóda sa používa na hodnotenie vplyvu takýchto projektov na rozvoj destinácií cestovného ruchu a ich efektívnosť.
- *Simulácia kognitívnych funkcií v počítačových systémoch:* Táto metóda využíva umelú inteligenciu na simuláciu kognitívnych funkcií, ako je zapamätanie a analýza nových informácií. Táto technológia môže mať významný vplyv na rôzne oblasti spoločnosti vrátane sociálnych, ekonomických, kultúrnych a politických. Tieto metódy sú nevyhnutné pre hodnotenie a rozvoj destinácií cestovného ruchu, čo môže viesť k zlepšeniu služieb a celkového zážitku z cestovného ruchu.

- Metóda valorizácie miest cestovného ruchu (VTP) sa používa na hodnotenie hodnoty turistických destinácií na základe určitých kritérií. Tento spôsob zahŕňa zisťovanie charakteristík turistických miest, akými sú typ rekreačnej špecializácie, úroveň rozvoja územia, typy rekreačných zdrojov, rekreačné funkcie, dopravná a geografická poloha, charakteristika rekreačnej migrácie a ekonomické väzby medzi podnikmi. Metóda zohľadňuje aj ukazovatele ako úroveň koncentrácie prírodných a antropogénnych výhod, prítomnosť potenciálnych centier ekonomického rastu, úroveň rozvoja infraštruktúry cestovného ruchu a nasýtenosť regiónu strediskami cestovného ruchu. Vo všeobecnosti metóda VTP umožňuje komplexne posúdiť hodnotu turistických priestorov s prihliadnutím na rôzne aspekty a faktory ovplyvňujúce ich atraktivitu a investičný potenciál.

Účelom revízie spojenej s pojmom „valorizácia“ v spôsobe valorizácie turistických priestorov je posúdiť mieru nasýtenia daného územia turistickými lokalitami. Na tento účel sa používa Sharvatský (Scatuaria) index, ktorý hodnotí pripravenosť regiónu na prijímanie turistov (Blagun 2016). Metóda je zameraná na identifikáciu turistických oblastí s vysokou koncentráciou prírodných a ľudských zdrojov, ako aj potenciálnych centier ekonomického rozvoja, kde ďalšia činnosť turistických a paraturistických subjektov môže viesť k vzniku rôznych turistických komplexov. Metóda je zameraná aj na zistenie úrovne rozvoja infraštruktúry cestovného ruchu a potenciálu turistických priestorov uspokojovať potreby turistov a poskytovať im rôznorodé služby. Proces preskúmania zohráva významnú úlohu pri rozvoji cestovného ruchu a optimalizácii turistických tokov, pretože pomáha identifikovať oblasti s najväčším potenciálom pre rozvoj aktivít cestovného ruchu.

Valorizácia je kľúčom k rozvoju cestovného ruchu, pretože identifikuje a maximalizuje potenciál regiónu prilákať turistov a vytvárať produkty udržateľného cestovného ruchu. Význam valorizácie prostredia v cestovnom ruchu zahŕňa (Matečić, I. (2016).

1. Identifikovanie a hodnotenie vlastností regiónu, ktoré môžu byť atraktívne pre turistov, ako sú kultúrne dedičstvo, prírodné zdroje. Určenie jedinečnosti a atraktivity.
2. Rozvoj produktov cestovného ruchu: na základe výsledkov valorizácie možno vytvárať produktové rady a trasy cestovného ruchu, ktoré maximalizujú potenciál regiónu s cieľom prilákať návštevníkov.

3. Stimulácia ekonomického rozvoja: úspešná valorizácia prispieva k zvýšeniu toku turistov, čo môže viesť k ekonomickému rastu v regióne prostredníctvom rozvoja cestovného ruchu a dodatočných príjmov.

Na výpočet valorizácie v cestovnom ruchu nazeráme ako na zložitý a mnohostranný proces, avšak na hodnotenie valorizácie sa vymedzujú nasledovné oblasti hodnotenia:

1. Historické a kultúrne dedičstvo: Hodnotenie významu a bezpečnosti historických a kultúrnych predmetov.
2. Prírodné zdroje: Hodnotenie stavu a jedinečnosti prírodnej krajiny, rezervácií, parkov atď.
3. Infraštruktúra a služby: Analýza dostupnosti vozidiel, hotelového ubytovania, reštaurácií a iných služieb pre turistov.
4. Ekonomické ukazovatele: Štúdia ekonomických prínosov cestovného ruchu vrátane príjmov z návštev, investícií do infraštruktúry cestovného ruchu a prevádzky podnikov cestovného ruchu.
5. Sociokultúrne faktory: Analýza vplyvu cestovného ruchu na miestne obyvateľstvo, zachovanie tradícií, kultúry a sociálneho blahobytu.

Kombináciou hodnotenia týchto oblastí hodnotenia a iných faktorov nám umožňuje vytvoriť komplexné hodnotenie zhodnotenia turistického potenciálu regiónu. Zvyšovanie výkonov v cestovnom ruchu spočíva v pochopení prírodného prostredia, vytvorených hodnôt a atraktívnych vlastností, ktoré zodpovedajú optimálnym výsledkom v oblasti cestovného ruchu. Účinné plánovanie cestovného ruchu, ktoré zahŕňa systémový prístup a neumožňuje jednoduché podriadenie sa trhovým silám, je nevyhnutným predpokladom pre udržateľné riadenie zdrojov regiónu a dosiahnutie inkluzívneho rozhodovania (Farmaki 2015). Proces valorizácie v cestovnom ruchu znamená udržiavanie a propagáciu hodnôt, zdrojov a atrakcií s cieľom prilákať turistov. Pozrime sa na valorizáciu z ekonomického, kultúrneho, sociálneho a prírodného hľadiska a ako prispieva k rozvoju cestovného ruchu:

Hlavnými aspektmi **ekonomickej** valorizácie je podľa Blaguna (2016) *rozvoj infraštruktúry a zvýšený príjem*. Rozvoj infraštruktúry sa zameriava na prilákanie turistov, podporuje investície do infraštruktúry cestovného ruchu, vytvára nové pracovné miesta a stimuluje hospodárstvo. Zvýšený príjem predstavuje objem peňazí, ktorý mieniajú turisti na rôzne služby a tovary, čo sa prejavuje zvýšením príjmov miestnych podnikov a obyvateľov.

K možnostiam kvantifikácia ekonomickej valorizácie zaradujeme (Blagun 2016).:

1. Meranie prílevu turistov a objemu príjmov z cestovného ruchu.
2. Analýza vplyvu na miestnu zamestnanosť a úroveň príjmov.
3. Posudzovanie investícií do rozvoja infraštruktúry cestovného ruchu.

Kultúrna valorizácia je nemenej dôležitá, ak hovoríme v kontexte rozvoja cestovného ruchu, zahŕňa aktivity na zachovanie kultúrneho dedičstva ako aj na propagáciu umenia a remesiel, kde miestni umelci, remeselníci a zabávači môžu využiť cestovný ruch ako platformu na podporu svojej kreativity a tradícií. Proces valorizácie prispieva k zachovaniu a obnove historických a kultúrnych pamiatok, čím prispieva k prenosu kultúrnych tradícií do budúcej generácie a priťahuje turistov so záujmom o kultúrne dedičstvo (B Gregorová, P Korec 2017).

Možnosti merania kultúrnej valorizácie je možné uskutočniť prostredníctvom:

1. Štúdiá zmien v záchrane a obnove historických a kultúrnych pamiatok.
2. Hodnotenia úrovne účasti miestnych umelcov a remeselníkov v odvetví cestovného ruchu.
3. Analýzy zmien v informovanosti a záujme turistov o kultúrne dedičstvo.

Sociálna valorizácia je proces zameraný na spoznávanie, podporu a zvyšovanie hodnoty sociokultúrnych aspektov spoločnosti. V kontexte cestovného ruchu znamená sociálna valorizácia rešpektovanie a podporu miestnych kultúr, tradícií, spoločností a komún. Tento proces zahŕňa aj úsilie o zachovanie a udržanie sociálneho kapitálu vrátane posilňovania sociálnych väzieb a rovnosti v spoločnosti. Sociálna valorizácia v cestovnom ruchu podporuje vzájomné porozumenie, rešpektovanie rozmanitosti a interakciu medzi turistami a miestnymi komunitami (Nataša Urošević, Kristina Afrić Rakitovac 2017). Sociálna valorizácia sa zameriava na budovanie komún ako aj na rozvoj vzdelávania. Cestovný ruch môže pomôcť budovať komunity a zdieľať skúsenosti medzi rôznymi kultúrami, čo posilňuje sociálne väzby a podporuje porozumenie a rešpekt medzi ľuďmi rôznych národností. Na druhej strane však prílev turistov môže podporiť rozvoj vzdelávacích programov a výmenu poznatkov, čo má priaznivý vplyv na kvalitu vzdelávania v regióne.

Hodnotu spoločenskej valorizácie možno deklarovať na základe :

1. Prieskumov a rozhovorov s miestnymi obyvateľmi na posúdenie vplyvu na sociálne väzby a kvalitu života.
2. Analýzy zmien v štruktúre komunity a sociokultúrnej praxi.
3. Štúdiá úrovne participácie miestnych obyvateľov na rozhodovaní o aktivitách cestovného ruchu.

Valorizácia **prírody** je dôležitá, pretože podporuje ochranu biodiverzity, rozvíja environmentálne povedomie, priťahuje turistov do prírodných lokalít, prináša sociálne a ekonomické výhody miestnym komunitám a podporuje trvalo udržateľný rozvoj ochranou zraniteľných ekosystémov (Hoon-Ku, S., Chi, X., & Han, H. 2020). Zahŕňa oblasť environmentálneho povedomia a financovania ochrany prírody, kde príjmy z cestovného ruchu možno použiť na financovanie projektov ochrany prírody a trvalo udržateľného rozvoja, čo je dôležité pre zachovanie biodiverzity. Cestovný ruch môže stimulovať environmentálne povedomie, keďže ochrana prírody a jej jedinečných ekosystémov sa stáva prioritou na prilákanie turistov a zabezpečenie ich budúcich návštev.

Proces valorizácie, berie do úvahy vyššie uvedené aspekty, prispieva k vytvoreniu trvalo udržateľného odvetvia cestovného ruchu, ktoré prináša výhody pre hospodárstvo aj miestne komunity, pričom zachováva prírodné a kultúrne bohatstvo regiónu. Posúdenie procesu valorizácie v rôznych oblastiach môže byť zložité, pretože zahŕňa mnoho aspektov. Tu je niekoľko metód, ktoré možno použiť na hodnotenie valorizácie v ekonomickej, environmentálnej, sociálnej a kultúrnej oblasti:

Ekologické zhodnotenie:

1. Používanie metód environmentálnych nákladov na hodnotenie vplyvov na prírodné zdroje.
2. Analýza zmien stavu ekosystémov a biodiverzity.
3. Meranie účinnosti programov ochrany a trvalo udržateľného využívania zdrojov.

Posudzovanie valorizácie často zahŕňa komplexný prístup využívajúci kombináciu kvantitatívnych a kvalitatívnych výskumných metód. Okrem toho je dôležité brať do úvahy

miestne charakteristiky a kontext, aby sme získali presnejšie pochopenie vplyvu procesu valorizácie v konkrétnom regióne (Tasr 2017).

Výber jedného z potenciálnych regiónov v podnikovom prúde je zložitý proces, ktorý uzatvára cestu cez aspekty v závode. Metódy zvyšovania efektivity služieb ako prostriedku zvyšovania atraktivity a investičného potenciálu návštevníkov cestovného ruchu v regiónoch. Jednou z kľúčových metód a metód hodnotenia cien cestovného ruchu (VTP), ktoré umožňujú analyzovať rôzne charakteristiky a ukazovatele, ako aj typ rekreačnej špecializácie, úroveň rozvoja, typ rekreácie Tvorivé stavby, funkcie, geografické a ekonomické postupy. Táto metóda pomáha identifikovať oblasť s vysokým potenciálom pre mestský uzol nájsť a prilákať turistov.

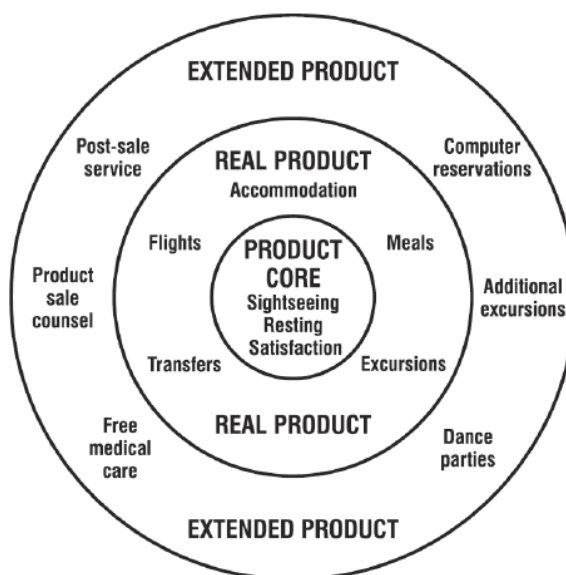
1.2 Vzťah medzi prostredím a tvorbou produktových línií

Životné prostredie má významný vplyv na tvorbu produktových radov. Pri určovaní obsahu a charakteristík produktovej rady treba brať do úvahy rôzne faktory prostredia. Prostredie môže ovplyvniť výber vhodných stratégií, vývoj nových produktov alebo zlepšenie existujúcich. Napríklad konkurencia na trhu, preferencie spotrebiteľov a technologický pokrok sú dôležitými faktormi, ktoré je potrebné zvážiť pri vytváraní produktového radu. Okrem toho môže prostredie ovplyvniť výrobné procesy, dodávateľské reťazce a distribúciu produktových radov. Preto je dôležité, aby firmy analyzovali a chápali environmentálne vplyvy pri vytváraní produktových radov a prispôbili svoje stratégie a rozhodnutia týmto faktorom.

Produkt CR je kombináciou hmotných a nehmotných zdrojov, prezentovaných vo forme služby alebo súboru služieb, ktoré dokážu uspokojiť potreby klienta. Medzi jeho hlavné charakteristiky by mala patriť praktickosť, jednoduchosť použitia a dostupnosť. Vzhľadom na svoju obmedzenú životnosť si produkt CR vyžaduje neustále prispôbovanie sa meniacim sa potrebám spotrebiteľov, vrátane zváženia fáz životného cyklu produktu, ako je vstup na trh, rast, pokles.

Produkt CR ma obmedzenú životnosť, preto je nevyhnutné ho stále prispôbovať meniacim sa potrebám zákazníkov a to aj s ohľadom na studium životného cyklu produktu, t. j. uvedenie na trh, rast, zelosť, pokles (Novacka, 1993).

Obrázok 1 Štruktúra turistického produktu

Zdroj: J. Altkorn, 1994

Jadrom produktu je základná úroveň produktu, ktorá rieši primárne potreby zákazníka, ale zaoberá sa aj sekundárnymi potrebami, akými sú cestovanie, strava a ubytovanie. Skutočný produkt je upravený základný produkt a každý z nich sa líši vlastnosťami, ako je cena, kvalita, značka a vlastnosti. Vylepšený produkt obsahuje ďalšie prvky, ktoré pridávajú hodnotu produktu. Potenciálny produkt predstavuje možné budúce rozšírenie produktu zameraného na prilákanie nových návštevníkov.

Definovanie produktových radov je kľúčom k pochopeniu podstaty a významu produktových radov v marketingu. Produktové rady sú skupiny príbuzných produktov, ktoré sa zameriavajú na špecifické segmenty trhu a potreby zákazníkov a majú spoločné vlastnosti. Tieto produkty môžu byť podobné funkciou, dizajnom, kvalitou a cenou. Produktové rady poskytujú zákazníkovi výhody v podobe väčšieho výberu, konzistentnosti a dôvery v značku. Preto je definícia skupinových produktov kľúčová pre správnu a efektívnu tvorbu a riadenie produktového portfólia.

V cestovnom ruchu existuje niekoľko typov produktových radov, ktoré pokrývajú rôzne aspekty a služby cestovania a cestovného ruchu. Niektoré z nich zahŕňajú:

Cestovné balíčky a zájazdy: Ide o jeden z najbežnejších typov produktových radov v cestovnom ruchu. Sú to hotové balíčky služieb, ktoré zahŕňajú ubytovanie, dopravu, výlety, stravovanie a ďalšie možnosti pre turistov. Takéto balíčky je možné zorganizovať pre individuálnych cestujúcich aj pre skupiny.

- *Cruise Lines*: Cruise Lines ponúkajú rôzne trasy a balíčky na cestovanie po mori alebo po rieke. Ich produktové rady môžu zahŕňať plavby rôznych dĺžok, ubytovanie na lodi, zábavné programy a výlety na pobreží.
- *Hotely a ubytovanie*: Ide o kategóriu produktov, ktorá zahŕňa rôzne typy turistického ubytovania, ako sú hotely, rezorty, hostely, apartmány a dovolenkové domy. Hotely a iné ubytovacie zariadenia ponúkajú cestujúcim širokú škálu služieb a vybavenia.
- *Activities & Adventures*: Tieto produktové rady pokrývajú rôzne outdoorové a dobrodružné aktivity, ako je turistika, cyklistika, safari, horolezectvo, rafting a mnohé ďalšie. Turistom ponúkajú možnosť zažiť adrenalín a prírodu v rôznych kútoch sveta.
- *Exkurzie a tematické zájazdy*: Tieto produktové rady zahŕňajú rôzne druhy exkurzií na rôzne témy ako kultúra, história, gastronómia, príroda, umenie a mnohé iné. Tieto zájazdy umožňujú turistom ponoriť sa do jedinečných aspektov miestnej kultúry a atrakcií.

Tieto produktové rady predstavujú len malú časť rozmanitosti cestovných služieb a zážitkov, ktoré majú cestujúci po celom svete k dispozícii. Každý z nich má svoje vlastné charakteristiky a je zameraný na uspokojenie rôznych potrieb a záujmov turistov (Products and services. (n.d.). Výhody a využitie skupín produktov sú dôležité pre úspešný marketingový proces. Skupiny produktov poskytujú synergie a efektívne využitie zdrojov. Ponukou súvisiacich produktov môžu osloviť širšiu zákaznícku základňu a upútať pozornosť. Produkty zaradené do rovnakej skupiny produktov sú na trhu viac diferencované a kupujúci značke viac dôverujú. Existujúce vnímanie a dôvera zákazníkov tak zároveň uľahčuje uvádzanie nových produktov na trh. Výhody a využitie produktových radov sú teda základom rastu spoločnosti a jej konkurencieschopnosti na trhu.

Prostredie, v ktorom sa cestovný ruch rozvíja, môže ovplyvniť tvorbu produktových radov a ich atraktivitu pre turistov. Napríklad kultúrne a prírodné prostredie možno využiť na vytvorenie produktových radov, ktoré rešpektujú miestne kultúrne a prírodné dedičstvo. Na druhej strane negatívne vplyvy na životné prostredie ako znečistenie môžu mať negatívny vplyv na tvorbu produktových radov a ich atraktivitu pre turistov.

Hodnotenie životného prostredia a jeho vplyvu na tvorbu produktových radov je možné vykonávať rôznymi metódami, akými sú analýza a porovnávanie, používanie ukazovateľov a indexov, benchmarking, interpretácia údajov, participatívne hodnotenie a monitorovacie a hodnotiace štúdie. Tieto metódy môžu pomôcť identifikovať, ktoré aspekty životného prostredia možno zlepšiť, aby sa vytvorili udržateľnejšie produktové rady

cestovného ruchu. Napríklad použitie ukazovateľov a indexov môže pomôcť určiť, ktoré aspekty životného prostredia sú najdôležitejšie pre zlepšenie, a benchmarking môže pomôcť určiť, ktoré stratégie a postupy fungujú najlepšie v iných regiónoch alebo krajinách. Interpretácia údajov a participatívne hodnotenie môžu pomôcť určiť, ktoré environmentálne zmeny by mohli mať najväčší pozitívny vplyv na cestovný ruch (Richard Geffert 2022)

Environmentálne hodnotenie a jeho vplyv na tvorbu produktových radov je v kontexte cestovného ruchu dôležitým aspektom trvalo udržateľného rozvoja cestovného ruchu. Udržateľný cestovný ruch znamená, že cestovný ruch musí byť environmentálne, sociálne a ekonomicky udržateľný. Environmentálne hodnotenia môžu pomôcť určiť, ktoré aspekty životného prostredia možno zlepšiť, aby sa vytvorili udržateľnejšie produktové rady cestovného ruchu. Napríklad používanie materiálov a energie šetrných k životnému prostrediu, znižovanie odpadu a znečistenia a ochrana prírodných zdrojov môže pomôcť vytvoriť udržateľnejšie produktové rady cestovného ruchu (Duxbury, N., Bakas, F. E., De Castro, T. V., & Silva, S. (2020).

Tieto metódy môžu pomôcť identifikovať silné a slabé stránky životného prostredia a určiť, ako ich možno použiť na vytvorenie produktových radov, ktoré sú atraktívne pre turistov a udržateľné pre miestne komunity.

Vo všeobecnosti je dôležité, aby tvorba produktových radov cestovného ruchu vychádzala z hodnotenia životného prostredia a jeho vplyvu na cestovný ruch. Takéto hodnotenie môže pomôcť zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj cestovného ruchu a zároveň zvýšiť atraktivitu produktových radov pre turistov. Konkrétne projekty, ktoré podporujú tvorbu produktových radov cestovného ruchu a zároveň podporujú udržateľnosť životného prostredia sú nasledovné:

- CESTA – Udržateľný cestovný ruch v Euroregióne Međimur (Chorvátsko): Cieľom tohto projektu je podporiť rozvoj trvalo udržateľného cestovného ruchu v Euroregióne Međimur, ktorý sa nachádza na hraniciach Chorvátska, Maďarska a Slovenska. Projekt zohľadnil potreby a možnosti vytvorenia produktových radov, ktoré zohľadňujú šetrnosť k životnému prostrediu.
- Green Destination Label (Belgicko): Tento certifikačný systém podporuje vytváranie ekologických turistických destinácií v Belgicku. Certifikačný systém zohľadňuje päť kľúčových kategórií: environmentálnu zodpovednosť, sociálno-ekonomickú

zodpovednosť, kvalitu a inovácie, transparentnosť a komunikáciu a etiku a zodpovednosť.

- Projekt trvalo udržateľného rozvoja cestovného ruchu (Španielsko): Cieľom tohto projektu je podporiť rozvoj trvalo udržateľného cestovného ruchu v Španielsku. Projekt zohľadnil potreby a možnosti vytvorenia produktových radov, ktoré zohľadňujú šetrnosť k životnému prostrediu.
- Program modrej vlajky (Európa): Tento program podporuje vytváranie trvalo udržateľných pláží a vodných plôch pre cestovný ruch v celej Európe. Program zohľadňuje päť kľúčových kritérií: kvalitu vody, bezpečnosť a hygienu, informácie a vzdelávanie, riadenie a infraštruktúru a environmentálnu zodpovednosť.

Tieto projekty ukazujú, že existujú špecifické iniciatívy, ktoré podporujú vytváranie produktových radov cestovného ruchu so zameraním na udržateľnosť životného prostredia. Tieto projekty sa môžu stať zdrojom inšpirácie pre ďalšie iniciatívy a podporu trvalo udržateľného rozvoja cestovného ruchu (Santos, M. C., Ferreira, A. M., Costa, C., & Santos, J. a. C. (2020).

1.3 Kultúrno-poznávací cestovný ruch

Kultúrno-poznávací cestovný ruch je druh cestovného ruchu, ktorý je realizovaný za návštevou a zoznámením sa s predmetmi hmotného a nehmotného kultúrneho dedičstva, ako aj s predmetmi modernej kultúry a s udalosťami v kultúrnom živote rôznych národov, typu kultúrnych a zábavných podujatí. Kultúrno-poznávací cestovný ruch je jedným z najobľúbenejších a najrozšírenejších druhov moderného cestovného ruchu.

Kultúra a cestovný ruch majú hlboké prepojenie: kultúrne atrakcie pôsobia ako hnacia sila cestovania a cestovanie zase prispieva k rozvoju kultúry. Táto vzájomná závislosť bola jasne uznaná v posledných desaťročiach vďaka vzniku kultúrneho turizmu. Pôvodne identifikovaný po druhej svetovej vojne, bol oficiálne uznaný ako špecializovaný trh v 80. rokoch minulého storočia a získal označenie Svetová organizácia cestovného ruchu (UNWTO).

Počas 80. a 90. rokov 20. storočia vzrástol záujem o kultúrny cestovný ruch v dôsledku faktorov, akými sú „*bohaté kultúrne dedičstvo*“, ekonomické stimuly a iniciatívy na zachovanie kultúry. Je pozoruhodné, že 90. roky 20. storočia boli svedkom

transformačného obdobia v kultúrnom cestovnom ruchu, keď zameranie na elitnú klientelu vystriedalo zameranie na masový trh (Rastislav Kočan 2013).

Rast kultúrneho cestovného ruchu viedol k jeho fragmentácii do rôznych oblastí, akými sú dedičstvo, umenie, gastronómia, kino a kreatívny cestovný ruch. S úspechom však prišli problémy. Do roku 2013 sa objavili obavy z preplnenia lokalít svetového dedičstva a objavenia sa konceptu „*overturizmu*“. Dôraz sa kládol na zachovanie hmotného dedičstva a uspokojenie rastúcej túžby turistov po nových cestovateľských zážitkoch. Problém nadmernej turistiky v obľúbených turistických destináciách je vážnou výzvou pre moderný cestovný ruch. V boji proti tomuto problému mnohé regióny zavádzajú systémy obmedzenia návštevníkov, zavádzajú kvóty alebo časové limity pre prístup k najznámejším atrakciám.

Jedným z účinných prístupov je povzbudzovať turistov, aby objavovali menej známe, ale rovnako atraktívne miesta, čo pomáha odbremeniť preľudnené lokality a znížiť ich zaťaženie. V niektorých prípadoch s cieľom regulovať toky návštevníkov začínú miestne úrady vyberať od turistov vysoké vstupné alebo uvaliť dane, čo môže obmedziť počet návštev. Okrem toho vzdelávacie programy pre turistov o vplyve nadmernej turistiky na miestne obyvateľstvo a životné prostredie zohrávajú dôležitú úlohu pri uvedomelom cestovaní a znižovaní škodlivých vplyvov. Spolupráca s turistickými agentúrami a miestnymi komunitami je tiež dôležitým krokom k riadeniu turistických tokov a vytvoreniu udržateľnejšieho a spravodlivejšieho prostredia cestovného ruchu.

V roku 2018 správa UNWTO potvrdila dôležitosť kultúrneho cestovného ruchu, pričom 89 % národných správ o cestovnom ruchu ho zahrnulo do svojich politík. Respondenti očakávali ďalší rast v nasledujúcich piatich rokoch. Vládna podpora bola poskytnutá veľkému počtu lokalít kultúrneho cestovného ruchu, ktoré v roku 2017 tvorili viac ako 39 % medzinárodných turistických príjazdov. Nová definícia UNWTO z roku 2017 rozšírila kultúrny cestovný ruch nad rámec hmotného dedičstva tak, aby zahŕňal rôzne globálne kultúrne podujatia (UNWTO World Tourism Barometer and Statistical Supplement January 2019).

Táto širšia definícia odráža posun od predchádzajúceho dôrazu na klasické západné materiálne dedičstvo k inkluzívnejšej globálnej perspektíve. Akademický výskum kopíruje tento vývoj a pokrýva nielen miesta, ale aj životný štýl a každodennú kultúru. Pokračuje však diskusia o tom, ako presne definovať kultúrny turizmus. Dynamický charakter

kultúrneho turizmu zvyrazňuje jeho globálny význam a prispôsobuje jeho definíciu širším kultúrnym zážitkom, ktoré chce zažiť každý na svete.

Zo všetkého uvedeného môžeme dať presnú definíciu kultúrno-náučného cestovného ruchu - kultúrno-náučný cestovný ruch je forma cestovného ruchu zameraná na zoznámenie a oboznámenie sa s hmotným a nehmotným kultúrnym dedičstvom, modernou kultúrou a podujatiami kultúrneho života rôzne národy. Jeho popularita vzrástla vďaka bohatému kultúrnemu dedičstvu, ekonomickým stimulom a iniciatívam na zachovanie kultúry. Kultúra a cestovný ruch sú hlboko prepojené: kultúrne atrakcie motivujú cestovanie a cestovanie podporuje kultúru. Rozvoj kultúrneho turizmu vedie k jeho fragmentácii do oblastí ako dedičstvo, umenie, gastronómia, kino a kreatívny turizmus. Rastúci záujem o kultúrny cestovný ruch však priniesol aj výzvy, akými sú preľudnenosť lokalít svetového dedičstva a koncept „overturizmu“. Riešením je podpora otvorenia menej známych, no atraktívnych lokalít, regulácia návštevnosti a vzdelávacie programy o vplyvoch overturizmu. UNWTO opätovne potvrdila dôležitosť kultúrneho turizmu a jeho rast v nasledujúcich rokoch s novou definíciou, ktorá rozširuje rozsah rôznych globálnych kultúrnych podujatí. Diskusia o presnej definícii kultúrneho turizmu pokračuje, ale dynamická povaha tejto formy turizmu zvyrazňuje jeho globálny význam a inkluzívnejšiu perspektívu.

1.3.1 Prehľad súčasného stavu valorizácie prostredia na Slovensku a v zahraničí

Napriek chýbajúcemu morskému pobrežiu, ktoré je podľa medzinárodných štatistík hlavným ťahúňom turizmu a cestovania, má Slovensko zahraničným návštevníkom čo ponúknuť. Krajina je známa svojimi atraktívnymi prírodnými zdrojmi: viac ako 40 % územia je pokrytých lesmi a asi 60 % je hornatých. Krajina má desiatky lyžiarskych stredísk, viac ako 10 tisíc km cyklistických a 14 tisíc km turistických chodníkov. Medzi najobľúbenejšie miesta patrí 9 národných parkov a 14 regionálnych krajinných parkov (ktoré spolu zaberajú 22 % územia krajiny). Okrem toho je v krajine viac ako 6 tisíc jaskýň, z ktorých 18 je sprístupnených pre turistov. Po zohľadnení týchto faktorov môžeme konštatovať, že Slovensko má vysoký potenciál pre rozvoj aktivít v oblasti agroturizmu, zimných a letných športov, ako aj rozvoja cestovného ruchu na vidieku. Prítomnosť viac ako 1,2 tisíce minerálnych prameňov a s nimi spojených 25 rezortných miest vytvára priaznivé podmienky

pre ďalší rozvoj zdravotného turizmu. Okrem toho má krajina 7 prírodných a kultúrnych lokalít svetového dedičstva UNESCO a viac ako 9 000 národných kultúrnych pamiatok (Satelitný účet, 2024).

Americká spravodajská sieť CNN v roku 2018 vymenovala 11 najzaujímavejších miest na Slovensku, ktoré treba navštíviť. V zozname sú lyžiarske strediská a bohaté historické a kultúrne dedičstvo slovenských miest. V zozname sú také prírodné a historické zaujímavosti ako Nízke Tatry, Spišský hrad, Vysoké Tatry, mesto Levoča, Bojnice, Košice, Banská Štiavnica, Trenčín, Bardejov, Bratislava a Kežmarok (CNN 2018).

Cestovný ruch na Slovensku je jedným z najperspektívnejších odvetví hospodárstva. V posledných rokoch tu bolo vybudovaných mnoho nových rekreačných stredísk, ktoré ponúkajú svoje služby v letnej aj zimnej sezóne. Príjmy z cestovného ruchu v roku 2017 presiahli 2 miliardy eur. V cestovnom ruchu je na Slovensku zamestnaných viac ako 20 tisíc podnikateľov. V krajine môžu turisti prenocovať vo viac ako 3500 hoteloch a penziónoch. Slovensko sa stáva čoraz atraktívnejšou dovolenkovou destináciou pre zahraničných turistov. Rok 2017 bol rekordný v počte turistov, ktorí navštívili Slovensko, ich počet prvýkrát v histórii krajiny prekročil 5 miliónov. Pozitívna dynamika je evidentná tak v domácom, ako aj v aktívnom cestovnom ruchu. Z celkového počtu turistov mali najväčší podiel Slováci - 60 % alebo takmer 3 milióny hostí. Ak tento údaj porovnáme s rokom 2016, hovoríme o takmer 15 % raste. Počet cudzincov, ktorí navštívili Slovensko v roku 2017, prvýkrát v histórii prekročil hranicu 2 miliónov a v porovnaní s rokom 2016 vzrástol o 18 %. Turisti v roku 2017 prekonal aj rekord v počte prenocovaní na Slovensku, ktorý prekročil 14 miliónov (Slovenská agentúra). Najviac zahraničných turistov pricestovalo z Českej republiky (30,7 %), Poľska (9,3 %), Nemecka (8,8 %), Maďarska (4,5 %), Rakúska (4,3 %), Veľkej Británie (3,8 %) a Talianska. (3,2 %). Najvyšší rast počtu turistov zaznamenali návštevníci z Číny (+81 %), Izraela (+20,6 %), Ruska (+19,8 %), Holandska (+15,3 %) a USA (+14,7 %). (Poria, Y., Raichel, A., Cohen, R., (2013).

1.3.2 Faktory ovplyvňujúce kultúrnu, sociologickú, ekonomickú a prírodnú valorizáciu na Slovensku môžu zahŕňať:

Valorizácia kultúrnych, sociologických, ekonomických a prírodných aspektov v európskych krajinách a na Slovensku je teda dôležitým faktorom rozvoja spoločnosti a

ekonomiky. Pre úspešný rozvoj valorizácie je potrebné zvážiť všetky štyri aspekty a ich harmonickú súhru. V teoretickej časti sme podrobne skúmali význam kultúrnych a historických pamiatok a výskumu v rozvoji cestovného ruchu na Slovensku a v zahraničí. Zdôrazňuje sa, že štúdium a dokumentácia kultúrno-historických stavieb sú kľúčové pre zachovanie kultúrneho dedičstva a prispievajú k ekonomickému rozvoju regiónu. Moderné technológie a geografické informačné systémy sa využívajú na prezentáciu kultúrnych pamiatok a prilákanie investícií do ich ochrany a obnovy. Výskum v oblasti cestovného ruchu a kultúrnych pamiatok má významný vplyv na rozvoj cestovného ruchu a zachovanie kultúrneho dedičstva. Environmentálna valorizácia je kľúčovým procesom maximalizácie hodnoty kultúrnych a prírodných zdrojov regiónu pre cestovný ruch. Pomáha to identifikovať atraktívne črty regiónu, rozvíjať produkty cestovného ruchu a stimulovať ekonomický rozvoj. Celkovo je zrejmé, že výskum, ochrana kultúrneho dedičstva a efektívna valorizácia životného prostredia sú neoddeliteľnými aspektmi rozvoja cestovného ruchu. Tieto procesy prispievajú nielen k ekonomickému rastu a zvýšenej návštevnosti, ale aj k zachovaniu kultúrnych tradícií, vzdelávaniu a medzi kultúrnej výmene. Ich význam je evidentný nielen na lokálnej úrovni, ale aj v globálnom kontexte.

Účasť štátu a politika:

1. Vládny vplyv a podpora kultúrneho, sociologického, ekonomického a prírodného rozvoja
2. Politické rozhodnutia zamerané na stimuláciu valorizácie
3. Finančné prostriedky a financovanie
4. Dostupnosť finančných prostriedkov a financovania na rozvoj kultúrnych, sociologických, ekonomických a prírodných aspektov
5. Granty a dotácie z vládnych a súkromných zdrojov

Rozvojové stratégie a plány:

1. Rozvoj a implementácia rozvojových stratégií a plánov zameraných na zhodnotenie kultúrnych, sociologických, ekonomických a prírodných aspektov
2. Koordinácia medzi rôznymi ministerstvami a úradmi
3. Vzdelávanie a profesionálny rozvoj
4. Dostupnosť a kvalita vzdelania a odborného rozvoja v oblasti kultúrnych, sociologických, ekonomických a prírodných aspektov
5. Profesionálny rozvoj zamestnancov v oblasti kultúrnych, sociologických, ekonomických a prírodných aspektov

Médiá a komunikačné kanály:

1. Kvalita a dostupnosť informácií o kultúrnych, sociologických, ekonomických a prírodných aspektoch prostredníctvom médií a komunikačných kanálov
2. Implementácia marketingovej stratégie na popularizáciu kultúrnych, sociologických, ekonomických a prírodných aspektov

Sociálny záujem obyvateľstva:

1. Miera sociálneho záujmu obyvateľstva o kultúrne, sociologické, ekonomické a prírodné aspekty
2. Miera sociálnej opory a angažovanosti obyvateľstva v kultúrnych, sociologických, ekonomických a prírodných aspektoch

Vývoj inovácií a technológií:

1. Vývoj inovácií a technológií na zlepšenie efektívnosti a šetrnosti k životnému prostrediu z kultúrnych, sociologických, ekonomických a prírodných aspektov
2. Začlenenie nových technológií a nástrojov na zhodnotenie kultúrnych, sociologických, ekonomických a prírodných aspektov

Faktory ovplyvňujúce kultúrnu, sociologickú, ekonomickú a prirodzenú valorizáciu na Slovensku teda zahŕňajú vládnu účasť a politiku, fondy a financovanie, rozvojové stratégie a plány, vzdelávanie a profesionálny rozvoj, mediálne a komunikačné kanály, spoločenský záujem obyvateľstva a rozvoj inovácií a technológií. Valorizácia kultúrnych, sociologických, ekonomických a prírodných aspektov v európskych krajinách zahŕňa proces

hodnotenia a zvyšovania významu týchto zložiek pre spoločnosť a ekonomiku. V nasledujúcich odstavcoch je prehľad valorizácie v Eurázii a porovnanie so Slovenskom (Filus 2017).

- Kultúrna valorizácia: Taliansko, Francúzsko a Spojené kráľovstvo sú známe svojim bohatým kultúrnym dedičstvom a úspešnými programami na zachovanie a podporu svojich kultúrnych hodnôt
- Sociologická valorizácia: Švédsko a Fínsko sú známe vysokou úrovňou sociálnej angažovanosti a sociálnej podpory
- Ekonomická valorizácia: Nemecko a Holandsko sú známe vysokou úrovňou hospodárskeho rastu a inovácií
- Prirodzená valorizácia: Nórsko a Švajčiarsko sú známe svojou vysokou úrovňou ochrany životného prostredia a biodiverzity

Valorizácia kultúrnych, sociologických, ekonomických a prírodných aspektov teda v európskych krajinách nemá jednoznačného lídra, no niektoré krajiny možno označiť za príklady úspešnej valorizácie jedného alebo viacerých z týchto aspektov.

- Sociologická valorizácia: sa v európskych krajinách často spája so zabezpečením práv a ochranou záujmov rôznych sociálnych skupín. Na Slovensku sa sociologická valorizácia rozvíja prostredníctvom programov sociálnej podpory, vzdelávania a kultúrnych podujatí
- Ekonomická valorizácia: v európskych krajinách je ekonomická valorizácia často spojená s rozvojom podnikania, inovácií a medzinárodného obchodu. Na Slovensku sa ekonomická valorizácia rozvíja prostredníctvom podpory podnikania, inovácií a medzinárodných prepojení.
- Prirodzená valorizácia: V európskych krajinách sa prirodzená valorizácia často spája s rozvojom technológií šetrných k životnému prostrediu, obnovou prírodných miest a ochranou voľne žijúcich druhov. Na Slovensku sa prirodzená valorizácia rozvíja prostredníctvom projektov ochrany prírody, obnovy ekosystémov a rozvoja technológií šetrných k životnému prostrediu.

2. Cieľ práce

Zavedenie valorizácie a tvorba produktových radov v kultúrnom cestovnom ruchu v Bratislavskom regióne predstavuje významnú úlohu v oblasti cestovného ruchu a hodnotenia kultúrneho dedičstva regiónu. Špecifiká tejto oblasti priamo ovplyvňujú atraktivitu a konkurencieschopnosť turistickej destinácie. Jedinečnosť kultúrno-historického kontextu Bratislavského regiónu si vyžaduje podrobné a špecifické zváženie. Hlavným cieľom diplomovej práce zhodnotenie prostredia regiónu Bratislava jeho primárnej a sekundárnej ponuky s dôrazom na tvorbu kultúrno-poznávacích produktových línií v kontexte výsledkov valorizácie prostredia. Na dosiahnutie a realizáciu hlavného cieľa boli stanovené tieto čiastkové ciele:

1. Systematizovať teoretické poznatky k problematike valorizácia prostredia cestovného ruchu
 2. Sprehľadniť vzťah medzi prostredím a tvorbou produktových línií
 3. Charakterizovať kultúrno-poznávací cestovný ruch
 4. Zhodnotiť aktuálny stav v kultúrno-vzdelávacom cestovnom ruchu v Bratislavskom regióne.
 5. Identifikovať konkurencieschopnosť regiónu Bratislava
 6. Navrhnuť komplexný návrh odporúčaní na zlepšenie konkurencieschopnosti produktov cestovného ruchu v Bratislavskom regióne na základe výsledkov valorizácie prostredia
- **Výskumná otázka 1:** Aké faktory z hľadiska potenciálnych smerov rozvoja dominujú v rámci kultúrno-vzdelávacieho cestovného ruchu v Bratislavskom regióne?
 - **Výskumná otázka 2:** Ktoré aspekty konkurencieschopnosti v Bratislavskom regióne sú kľúčové?
 - **Výskumná otázka 3:** Ktoré z odporúčaní by sa dali najrýchlejši zrealizovať za účelom zvýšenia konkurencieschopnosti produktov cestovného ruchu v Bratislavskom regióne na základe výsledkov valorizácie prostredia?

3. Metodika práce a metody skúmania

3.1 Pracovné postupy, metódy a spôsoby získavania údajov

Informácie použité vo výskume boli získané z množstva kníh, elektronických dokumentov, online článkov a publikácií z licencovaných databáz, ako sú ResearchGate, ScienceDirect, SAGE Journals, Emerald Insight, Google Scholar, Springer Link, ProQuest a EBSCO. Na získanie štatistických údajov sme použili databázu Global Entrepreneurship Monitor. Vychádzali sme z domácich a zahraničných zdrojov a všetky tieto zdroje považujeme za sekundárne zdroje údajov. Pri zbere a spracovaní údajov a informácií sme použili rôzne metódy zberu údajov. Tieto metódy zahŕňajú:

1. **Metóda informačnej systematizácie** je metóda, ktorou sme v teoretickej časti práce zhrnuli všetky potrebné informácie prostredníctvom použitej knihy a elektronických zdrojov.
2. **Abstrakcia** je metóda, ktorou sme v teoretickej časti diplomovej práce definovali základné pojmy.
3. **Metóda analýzy** je metóda, pomocou ktorej rozdeľujeme zložitejšie informácie na jednoduchšie za účelom lepšieho pochopenia a väčšej prehľadnosti. V teoretickej časti diplomovej práce sme pomocou nej určili hlavné teoretické východiská valorizácie a tvorby produktových radov a v praktickej časti sme ju využili na analýzu silných a slabých stránok Bratislavského regiónu, ako aj na vytvárať produktové rady v kultúrnom a vzdelávacom cestovnom ruchu. Analytické metódy, ktoré sme použili, nám umožnili komplexne pochopiť Bratislavský región a jeho potenciálne oblasti rozvoja. Je dôležité, aby konečné odporúčania zohľadňovali identifikované silné stránky, príležitosti, slabé stránky a hrozby pre rozvoj efektívnych stratégií kultúrneho rozvoja, ekonomického rastu, sociálnej inklúzie a environmentálnej udržateľnosti v regióne.
4. **Metóda syntézy** je metóda, ktorou sme spojili informácie teoretickej časti do jedného veľkého celku.
5. **Metóda dedukcie** je metóda, ktorou sme prešli od všeobecných pojmov a informácií k špecifickejšim a na základe tohto prepojenia sme dospeli k všeobecným a partikulárnym záverom. V teoretickej časti práce sme dedukciou prešli od základných charakteristík k súčasnému stavu a aplikácii jednotlivých východísk v praxi a v praktickej časti sme touto metódou získali závery aplikovateľné na zvýšenie konkurencieschopnosti

Bratislavského regiónu. a ponúka nové produkty pre kultúrny a vzdelávací cestovný ruch v tomto regióne.

6. **Metóda špecifikácie** je metóda, ktorou sme posudzovali Bratislavský región a špecifikovali jeho hlavné výhody v kontexte valorizácie.
7. **Grafická metóda** je metóda, ktorú sme použili na vytváranie diagramov a grafov na vysvetlenie informácií v teoretickej a praktickej časti diplomovej práce.
8. **SWOT analýza** v praktickej časti sme použili SWOT analýzu na posúdenie silných a slabých stránok Bratislavského regiónu (Blažek 2007).
9. **PESTEL analýza** je marketingový nástroj určený na identifikáciu politických (Politických), ekonomických (Ekonomických), sociálnych (Sociálnych) a technologických (Technologických) aspektov vonkajšieho prostredia, ktoré ovplyvňujú Bratislavský región (Pokrivčák 2021).

PESTEL analýzu vyvinul francúzsky ekonóm Francois Costal v roku 1967. Francois Costal navrhol PESTEL analýzu ako nástroj na analýzu vonkajšieho prostredia ovplyvňujúceho organizáciu alebo región. Táto metóda umožňuje systematizovať a vyhodnocovať rôzne faktory, ako sú politické, ekonomické, sociokultúrne, technologické, environmentálne a legislatívne faktory ovplyvňujúce vývoj objektu analýzy. Cieľom je zohľadniť všetky hlavné aspekty vonkajšieho prostredia, ktoré môžu ovplyvniť fungovanie a strategický rozvoj subjektu. Táto metóda sa stala dôležitým nástrojom na predvídanie a prípravu na možné zmeny v prostredí, čím sa stala neoddeliteľnou súčasťou strategickkej analýzy a plánovania.

Na základe analýzy PESTEL je možné vypracovať adaptačné stratégie na meniace sa podmienky, ako aj predpovedať možné hrozby a príležitosti pre rozvoj regiónu v dlhodobom horizonte. Takáto analýza tiež umožňuje robiť informované rozhodnutia pri plánovaní investícií, rozvoji infraštruktúry a vytváraní priaznivého podnikateľského a sociálneho prostredia v Bratislavskom regióne.

10. **Analýza konkurencieschopnosti** v diplomovej práci tak predstavuje dôležitú etapu výskumu zameraného na identifikáciu strategických smerov rozvoja regiónu. Analýza konkurencieschopnosti Bratislavského regiónu nám v rámci diplomovej práce umožní posúdiť aj jeho potenciál pre inovačný rozvoj a prilákanie talentov a investícií.

Analýza PESTEL odhaľuje širší kontext hodnotením vplyvu politických, ekonomických, sociokultúrnych, technologických, environmentálnych a právnych faktorov na projekt environmentálnej valorizácie. To pomáha predvídať vonkajšie faktory, ktoré

môžu ovplyvniť implementáciu a udržateľnosť navrhovaných produktových radov. Analýza umožňuje posúdiť silné a slabé stránky regiónu z hľadiska jeho schopnosti konkurovať na trhu. Táto analýza pomáha identifikovať kľúčové odvetvia a oblasti, v ktorých má región konkurenčné výhody, ako aj identifikovať problémové oblasti, ktoré si vyžadujú dodatočnú pozornosť a rozvoj. Uskutočnenie analýzy konkurencieschopnosti tiež umožňuje vypracovať odporúčania a stratégie na zlepšenie konkurencieschopnosti regiónu, čo môže prispieť k jeho udržateľnému hospodárskemu rastu a prilákať investície.

Tabuľka 1 Metódy skúmania diplomovej práce

Použité metódy	Použité metódy v jednotlivých častiach diplomovej práce	
	<i>Teoretická časť</i>	<i>Praktická časť</i>
Systematizácia informácií	✓	
Abstrakcia	✓	
Analýza	✓	✓
Syntéza	✓	✓
Dedukcia	✓	✓
Metóda špecifikácie		✓
Grafická		✓
SWOT analýza		✓
PESTEL analýza		✓
Analýza konkurencieschopnosti		✓

Zdroj: Vlastné spracovanie

3.2 Charakteristika objektu skúmania

Bratislavský región, ktorý sa nachádza v západnej časti Slovenska, je jedným z najdynamickejších sa rozvíjajúcich regiónov krajiny. Jeho administratívnym centrom a najväčším mestom je hlavné mesto Slovenska - Bratislava. Tento región má strategickú geografickú polohu na hraniciach s Rakúskom a Maďarskom, čo prispieva k jeho hospodárskemu rastu a rozvoju obchodu. Podľa posledných údajov má tento región približne 700 tisíc obyvateľov (BTB 2022). Spomedzi všetkých ôsmich krajov Slovenska tvoria Bratislavu štyri rôzne kraje. Každý z nich ponúka niečo iné, výnimočné a krásne.

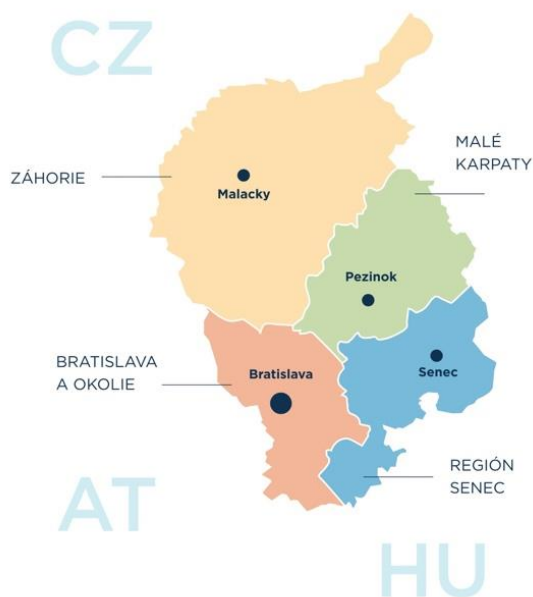
- Záhorie so svojimi borovicovými lesmi, hubárskymi oblast'ami, historickými pamiatkami, ktoré každoročne navštívi množstvo pútnikov.
- Malé Karpaty s vinohradmi, dobrým vínom a výbornou gastronómiou.
- Senecký región má krásne a čisté vodné plochy.
- Hlavným mestom je Bratislava, kde zažijete ruch veľkomesta. To všetko a ešte oveľa viac tvorí pestrú ponuku Bratislavského regiónu.

MALÉ KARPATY sú kľúčovou vinohradníckou oblasťou Slovenska, ktorá je okrem ochutnávok vín známa aj kultúrnymi pamiatkami a ľudovými tradíciami. Táto typická vinohradnícka oblasť ponúka širokú škálu možností vrátane vysokokvalitných vín a miestnych kulinárskych špecialít. Milovníci gurmánov majú tiež možnosť ochutnať víno v rôznych súkromných vínnych pivniciach. Juhovýchodné svahy pohoria sú domovom viníc a v stredoveku pod ich jurisdikciou prekvitali vinárske mestá a obce. Tiahnu sa od Bratislavy po Smolenice a tvoria viac ako 60-kilometrovú Malokarpatskú vínnu cestu. Hoci na Slovensku sú aj iné vinárske oblasti, najvýznamnejšie sú Malé Karpaty v okolí Bratislavy.

ZAKHORIE púta pozornosť svojimi prírodnými krásami, rozsiahlymi lesmi a historickými pamiatkami, ako aj rozmanitými možnosťami aktívneho oddychu pri vode a rekreačných športov. Vďaka nádhernej prírode je ideálnym miestom na prechádzky po malebných chodníkoch, hubárčenie vo voňavých lesoch, rybárčenie, vodné športy a relax pri vode. Poskytuje tiež výborné podmienky pre cykloturistiku medzi malebnými lesmi, jazerami, zrúcaninami hradov a historickými pamiatkami (BTB 2022). Vďaka Malokarpatskému expresu sa môžete vydať na vzrušujúcu cestu malebným prostredím hlavného mesta. Turisti môžu navštíviť Malokarpatské múzeum či vinohrady v Pezinku, pozrieť si jednu z najzachovalejších mestských pevností v Modre alebo ochutnať tradičné gastronomické jedlá v Slovinskom Grobe. Kultúrne podujatia, pestrá kuchyňa a historické pamiatky ako Bratislavský hrad či Dóm svätého Martina lákajú turistov z celého sveta. ské mesto Bratislava ponúka množstvo nákupných, zábavných a historických príležitostí.

Regionálne produktové rady môžu zahŕňať tradičné produkty ako víno, syry a miestne pochúťky. Tieto produkty sú súčasťou kultúrneho dedičstva a poskytujú turistom jedinečnú príležitosť zažiť autentickú kuchyňu regiónu. Celkový vzhľad a rozmanitosť ponuky z Bratislavského regiónu robí atraktívnu turistickú destináciu spájajúcu prírodné krásy, kultúrne dedičstvo a možnosti aktívneho oddychu.

Obrázok 2 Mapa Bratislavského regiónu

Zdroj: Bratislava Region Tourism

Hodnotenie kultúrnych a historických pamiatok v danom regióne môže byť dôležitým procesom pre ich ochranu, konzerváciu a manažment. Pri posudzovaní kultúrnych a historických pamiatok sa často zohľadňuje ich historický význam, architektonická hodnota, poloha, stav a vplyv na životné prostredie. Tieto aspekty môžu posúdiť špecialisti z oblasti kultúrneho dedičstva, pamiatkových štúdií, architektúry, histórie a ďalší zúčastnení. Pri hodnotení kultúrnych a historických pamiatok sa často používajú rôzne metódy a kritériá. Medzi najbežnejšie patria:

1. Historický význam: Aký je historický význam pamiatky v kontexte regionálnych, národných alebo svetových dejín?
2. Architektonická hodnota: Aké je umenie, štýl a architektonické riešenie pamiatky? Aký je jeho estetický prínos?
3. Stav a ochrana: Aký je súčasný stav pamiatky a aké opatrenia sú potrebné na jej ochranu a konzerváciu?
4. Vplyv na životné prostredie: Aký je vplyv pamiatky na životné prostredie a spoločnosť?
5. Kultúrna a spoločenská hodnota: Aký význam má pamiatka pre kultúru, identitu a spoločnosť?

Tieto kritériá a metódy sa často využívajú pri tvorbe komplexného hodnotenia kultúrnych a historických pamiatok, ktoré môžu slúžiť ako podklad pre ich ochranu, správu a prípadné investície (Brown, L. 2019). Medzi najlepšie hodnotené turistické atrakcie v Bratislave za rok 2023 podľa poskytnutých zdrojov patria:

1. Bratislavský hrad	10. Hviezdoslavovo námestie
2. Michaelova brána	11. Most UFO
3. Slovenské národné divadlo	12. Slovenská národná galéria
4. Televízna veža Kamzík	13. Hrad Devín
5. Grassalkovichov palác	14. Vojnový pamätník Slavín
6. Primaciálny palác & Zrkadlová sieň	15. Kapitulska ulica
7. Rieka Dunaj	16. Gerulata Rusovce Ostáva
8. Sochy v Starom Meste	17. Bratislavské múzeum dopravy
9. Modrý kostolík	

Tieto atrakcie ponúkajú pestrú škálu zážitkov, od historických pamiatok, akými sú Bratislavský hrad a Devín, až po kultúrne miesta ako Slovenské národné divadlo a Modrý kostolík, vďaka čomu je Bratislava v roku 2023 podmanivým cieľom turistov (Diana Bocco 2023).

4. Výsledky práce a diskusia

4.1 Aktuálny stav v kultúrno-vzdelávacom cestovnom ruchu v Bratislavskom regióne.

Ako metodológiu a výskumné metódy sme v tejto práci použili také analýzy ako SWOT analýza ekonomického, kultúrneho, prírodného a sociálneho prostredia, PESTEL - posudzovanie politických, ekonomických, sociokultúrnych, technologických, environmentálnych a právnych aspektov životného prostredia a analýza konkurenčné prostredie Bratislavského regiónu. Za potrebné považujem analýzu spotrebiteľov a trhov: Prieskum spotrebiteľského dopytu, správania a preferencií, ako aj štúdium trhových trendov a možností rozvoja nových produktov či služieb v Bratislavskom regióne. Využitie SWOT analýzy, PESTEL analýzy a analýzy konkurenčného prostredia v tejto diplomovej práci predstavuje komplexný prístup k štúdiu rôznych aspektov životného prostredia v Bratislavskom regióne. Tieto metódy poskytujú systematické pochopenie súčasnej situácie a potenciálnych smerov rozvoja, zahŕňajúce ekonomické, kultúrne, prírodné a sociálne faktory, ako aj politické, technologické a právne aspekty. SWOT analýza poukazuje na silné a slabé stránky, príležitosti a hrozby spojené s environmentálnou valorizáciou a tvorbou produktového radu. To môže pomôcť určiť, ktoré aspekty by sa mali posilniť alebo zlepšiť a ktoré príležitosti by sa mali maximalizovať.

Vo svojej diplomovej práci som skúmala 4 spektrá valorizácie z kultúry, ekonomiky, sociálneho rozvoja a prírody. Pre každé spektrum bola vytvorená samostatná tabuľka s analýzou a bol vytvorený aj graf znázorňujúci vývoj tohto spektra v súčasnosti. Navrhli sme aj konkrétne stratégie na zlepšenie silných stránok a neutralizáciu hrozieb. Po analýze silných a slabých stránok určitého sektora valorizácie sme navrhli konkrétnu stratégiu nápadov na zlepšenie a posilnenie slabých stránok pomocou príležitostí. Výsledky SWOT analýzy sme demonštrovali graficky, aby sme jasne videli výsledky štúdie SWOT analýzy.

Valorizácia prostredia z pohľadu kultúry

Taktiež boli identifikované a spísané niektoré opatrenia a návrhy na zlepšenie stavu konkrétneho sektora, ktoré v budúcnosti pomôžu urobiť z Bratislavského regiónu ešte obľúbenejšie územie pre turistov a rozvinúť ekonomický sektor v tomto regióne.

Tabuľka 2 SWOT analýza Bratislavského regiónu z pohľadu kultúrneho rozvoja

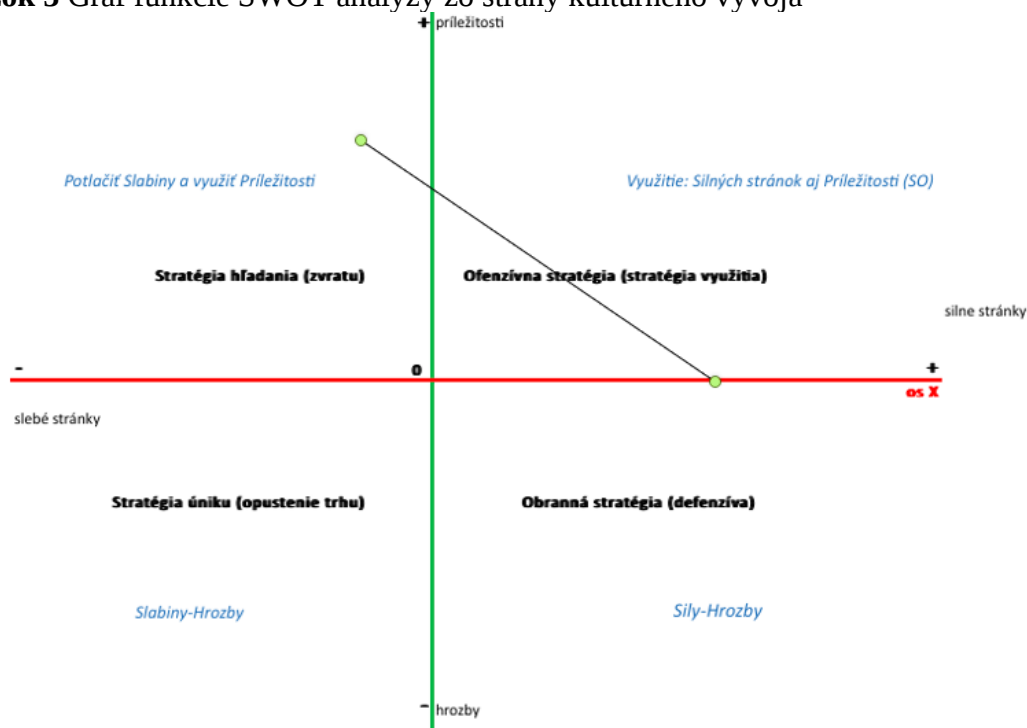
Silné stránky • Historické a kultúrne bohatstvo: Bratislavský región je domovom mnohých historických a kultúrnych pamiatok, ako aj umelcov a kultúrnych inštitúcií, čo poskytuje silnú základňu pre kultúrny rozvoj. • Diverzita kultúrnych podujatí: Región pravidelne hostí rôzne kultúrne podujatia, vrátane festivalov, výstav, divadelných predstavení a koncertov, čo prispieva k rozmanitosti a dynamike kultúrnej scény. • Sieť kultúrnych inštitúcií: Prítomnosť múzeí, galérií, divadiel a hudobných škôl vytvára silnú sieť kultúrnych inštitúcií, ktoré podporujú vzdelávanie a tvorbu vo všetkých oblastiach umenia.	Body • 5 • 7 • 6	Slabé stránky • Nedostatok finančných prostriedkov: Obmedzené financovanie kultúrnych projektov môže obmedziť ich rozsah a kvalitu a brániť novým iniciatívam. • Konkurencia s inými regiónmi: Bratislavský región čelí konkurencii s inými regiónmi v krajine, ktoré tiež súťažia o pozornosť a financovanie pre kultúrne projekty. • Znížená účasť verejnosti: Niektoré kultúrne podujatia môžu trpieť nedostatočnou účasťou verejnosti, čo môže obmedziť ich vplyv a udržateľnosť.	Body • 3 • 3 • 5
SPOLU	18	SPOLU	-11
Príležitosti • Zlepšenie infraštruktúry: Investície do kultúrnej infraštruktúry môžu vytvoriť lepšie podmienky pre kultúrne podujatia a posilniť atraktivitu regiónu pre turistov aj miestnych obyvateľov. • Partnerstvá a spolupráca: Vytvorenie partnerstiev medzi verejným, súkromným a neziskovým sektorom môže posilniť kultúrne programy a podporiť ich udržateľnosť. • Podpora mladých talentov: Investície do vzdelávania a podpory mladých umelcov a tvorcov môžu prispieť k oživeniu kultúrnej scény a posilniť jej budúcnosť.	Body • 5 • 4 • 6	Hrozby • Zmeny v legislatíve: Zmeny v kultúrnych politikách a legislatíve môžu mať vplyv na financovanie a fungovanie kultúrnych inštitúcií a programov. • Konkurencia s online kultúrou: Rastúca popularita online kultúry a digitálnych platform môže viesť k konkurencii s tradičnými kultúrnymi podujatiami a inštitúciami. • Demografické zmeny: Zmeny v demografickom profile obyvateľstva, ako je starnutie populácie alebo migrácia mladých ľudí, môžu ovplyvniť záujem a účasť na kultúrnych podujatiach.	Body • 2 • 4 • 6
SPOLU	15	SPOLU	-9
VÝSLEDOK			
Silné stránky + Slabé stránky = 18 + (-11) = 7			
Príležitosti + Ohrozenia = 15 + (-9) = 6			

Zdroj: Vlastné spracovanie

Na základe poskytnutých informácií a SWOT analýzy Bratislavského regiónu z pohľadu kultúrneho rozvoja by som navrhla nasledujúcu stratégiu: ST stratégia „KONFRONTÁCIA" (V silna s. — x hrozba)

Táto stratégia sa zdá byť najvhodnejšia, pretože Bratislavský región disponuje silnými stránkami v oblasti kultúrneho dedičstva, rozmanitou ponukou kultúrnych podujatí a prítomnosťou múzeí, galérií a divadiel. Vzhľadom na tieto silné stránky, je možné priamo konfrontovať hrozby, ako je konkurencia s inými regiónmi v oblasti kultúry alebo negatívny vplyv globalizácie na tradičné kultúrne hodnoty. Konfrontácia so súpermi v tejto oblasti môže pomôcť Bratislavskému regiónu posilniť jeho postavenie a zachovať si význam ako kultúrne centrum. Môže sa to dosiahnuť prostredníctvom inovácií v kultúrnych podujatiach, spolupráce s miestnymi umelcami a organizáciami, ako aj vytvorením unikátnych kultúrnych projektov, ktoré budú priťahovať domácich aj zahraničných návštevníkov.

Obrázok 3 Graf funkcie SWOT analýzy zo strany kultúrneho vývoja

Zdroj: Vlastné spracovanie

Táto stratégia umožňuje využiť existujúce silné stránky Bratislavského regiónu a zároveň efektívne zvládnuť hrozby, ktoré môžu ohroziť jeho kultúrny rozvoj v dnešnom konkurenčnom prostredí.

Valorizácia prostredia z pohľadu ekonomiky

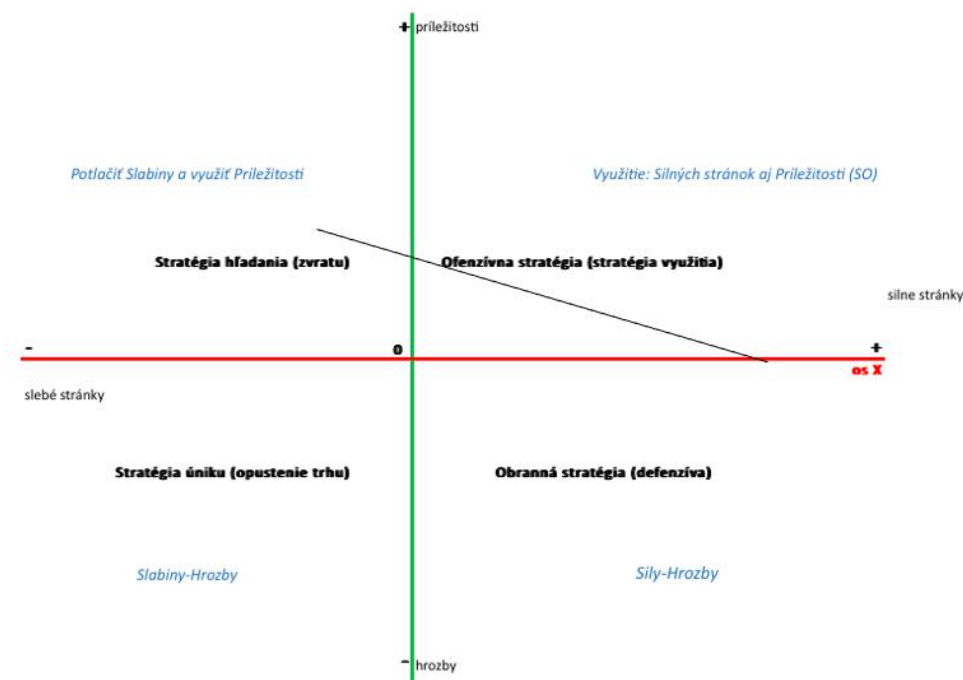
SWOT analýza Bratislavského regiónu z ekonomického hľadiska je dôležitá pre identifikáciu silných a slabých stránok regiónu, ako aj príležitostí a hrozieb, ktorým čelí. Analýza nám umožňuje identifikovať konkurenčné výhody a nevýhody regiónu ako ekonomického subjektu, čo pomáha prijímať informované rozhodnutia na úrovni riadenia a plánovania rozvoja regiónu. (Johnson, L. 2017).

Tabuľka 3 SWOT analýza Bratislavského regiónu z pohľadu ekonomiky

Silné stránky • Infraštruktúra: Región má rozvinutú infraštruktúru vrátane prístavu na Dunaji, letiska, cestnej a železničnej siete, ktorá poskytuje pohodlie pre podnikanie a cestovný ruch. • Geografická poloha: Bratislava ako hlavné mesto Slovenska má strategickú polohu na hraniciach s Rakúskom a Maďarskom, čo umožňuje rozvoj medzinárodného obchodu a investícií. • Ekonomická rozmanitosť: Bratislavský región má rôznorodú ekonomiku vrátane výroby, obchodu, dopravy, cestovného ruchu a služieb.	Body • 5 • 4 • 5	Slabé stránky • Závislosť na automobilovom priemysle: Ekonomika regiónu je silne závislá od automobilového priemyslu a zníženie dopytu po automobiloch by mohlo mať negatívny dopad na ekonomiku • Nerovnomerné rozdelenie bohatstva: Napriek celkovému ekonomickému rastu existuje nerovnosť v rozdeľovaní príjmov a príležitostí medzi rôznymi skupinami obyvateľstva. • Nízka inovačná aktivita: Región čelí výzve nízkej inovačnej aktivity a zaostalosti vo vývoji nových technológií a odvetví	Body • 6 • 5 • 5
SPOLU	14	SPOLU	-4
Príležitosti • Rozvoj high-tech odvetví: Bratislava môže rozvíjať high-tech odvetvia, ako sú informačné technológie, biotechnológie a čistá energia, s cieľom stimulovať inovácie a ekonomický rast • Prilákanie zahraničných investícií: Región môže aktívne prilákať zahraničné investície, najmä v oblasti infraštruktúry, výroby a technológie, s cieľom stimulovať hospodársky rozvoj. • Rozvoj cestovného ruchu: Región môže propagovať svoj potenciál cestovného ruchu vrátane historických a kultúrnych zaujímavostí s cieľom zvýšiť príjmy z cestovného ruchu a vytvoriť nové pracovné miesta	Body • 4 • 4 • 4	Hrozby • Ekonomická nestabilita v regióne: Nestabilita na svetových trhoch alebo v ekonomike EÚ môže mať negatívny dopad na ekonomiku regiónu. • Konkurencia s ostatnými regiónmi: Bratislava čelí konkurencii s ostatnými regiónmi v krajine a v Európe o investície, talenty a trhy. • Demografické zmeny: Starnutie populácie a migrácia môžu viesť k úbytku pracovnej sily a zvýšeným sociálnym nákladom, čo by mohlo spôsobiť tlak na hospodárstvo regiónu.	Body • 7 • 8 • 5
SPOLU	12	SPOLU	-6
VÝSLEDOK			
Silné stránky + Slabé stránky = 14 + (-4)=10			
Príležitosti + Ohrozenia = 11 + (-6)=5			

Zdroj: Vlastné spracovanie

Obrázok 4 Graf funkcie SWOT analýzy zo strany ekonomického vývoja

Zdroj: Vlastné spracovanie

Na základe poskytnutých informácií a SWOT analýzy Bratislavského regiónu z pohľadu ekonomiky by som navrhla nasledujúcu stratégiu:

WT stratégia „VYHÝBANIE“ (x slabá s. - x hrozba)

Bratislavský región čelí viacerým slabým stránkam a hrozbám, ako je závislosť na niektorých odvetviach, vysoké náklady na život, nevyrovnanosť regionálneho rozvoja a nedostatok infraštruktúry pre podporu. Vyhnúť sa týmto hrozbám a slabým stránkam môže byť kľúčové pre udržateľný ekonomický rozvoj regiónu.

Stratégia vyhýbania sa zahŕňa hľadanie alternatívnych možností a príležitostí, ktoré by mohli minimalizovať vplyv slabých stránok a hrozieb. To môže zahŕňať diverzifikáciu ekonomiky, posilnenie podpory pre malé a stredné podniky a startupy, využitie potenciálu cestovného ruchu a investície do vzdelávania a inovácií.

Vyhnúť sa priamemu konfrontovaniu s hrozbami môže poskytnúť Bratislavskému regiónu priestor na vyvinutie stratégií na zlepšenie jeho ekonomického zdravia a odolnosti voči budúcim výzvam. Táto stratégia umožňuje regiónu pružnosť a adaptáciu v neistom prostredí globálnej ekonomiky.

Valorizácia prostredia z pohľadu spoločnosti

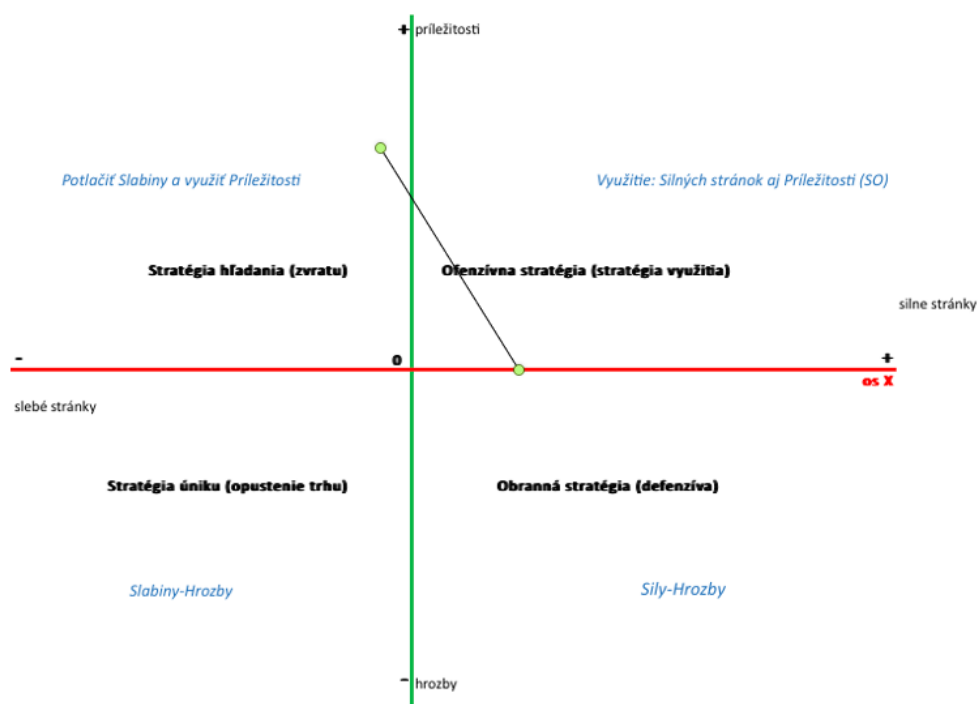
SWOT analýza Bratislavského regiónu z pohľadu sociokultúrneho spektra nám umožňuje posúdiť diverzitu a bohatosť kultúrnych a sociálnych zdrojov regiónu. Pomáha identifikovať silné stránky, akými sú kultúrne dedičstvo, tradície, vzdelávacie a kultúrne inštitúcie, ktoré prispievajú k sociokultúrnej rozmanitosti a priťahujú turistov.

Tabuľka 4 SWOT analýza Bratislavského regiónu z pohľadu spoločnosti

Silné stránky • Kultúrne a vzdelávacie dedičstvo: Bratislavský región je bohatý na historické a kultúrne zaujímavosti, ako aj na kvalitné vzdelávacie inštitúcie, čo prispieva k rozvoju kultúrneho kapitálu. • Multietnická komunita: Región je domovom mnohých etnických a kultúrnych skupín, vytvára rozmanitosť a kultúrnu výmenu. • Rozvinutá sociálna infraštruktúra: Prítomnosť rôznych sociálnych služieb, ako sú zdravotnícke zariadenia, sociálna podpora a kultúrne centrá, zabezpečuje pohodu a komfort pre obyvateľov regiónu.	Body • 6 • 3 • 3	Slabé stránky • Nerovnosť a sociálne vylúčenie: Existujú nerovnosti v prístupe k vzdelaniu, zdravotnej starostlivosti a iným sociálnym službám, ako aj problémy so sociálnou a ekonomickou integráciou niektorých skupín obyvateľstva. • Demografické zmeny: Starnúce obyvateľstvo a klesajúca populácia mladých ľudí môžu viesť k zníženiu sociálnej dynamiky a zvýšeným sociálnym nákladom • Nedostatočná dostupnosť bývania: Nedostatok dostupného a dostupného bývania môže byť problémom pre mladé rodiny a pracovníkov s nízkymi mzdami.	Body • 7 • 6 • 8
SPOLU	12	SPOLU	-7
Príležitosti • Rozvoj sociálnej infraštruktúry: Možnosť investovať do rozvoja sociálnej infraštruktúry vrátane vzdelávania, zdravotnej a sociálnej podpory môže zlepšiť kvalitu života a blahobyt obyvateľstva • Programy integrácie a začlenenia: Vypracovanie programov integrácie a začlenenia pre zraniteľné skupiny obyvateľstva, ako sú migranti, utečenci a ľudia so zdravotným postihnutím, môže znížiť sociálne nerovnosti a zlepšiť sociálnu solidaritu. • Podpora mládeže a rodín: Rozvíjanie programov podpory mládeže, vytváranie dostupného bývania a poskytovanie sociálnych služieb.	Body • 5 • 6 • 5	Hrozby • Hospodárske krízy: Hospodárske krízy môžu viesť k zníženiu sociálnych výdavkov a zvýšeniu počtu nezamestnaných, čo môže zhoršiť sociálne problémy v regióne • Migrácia a demografické zmeny: Migrácia obyvateľstva a zmeny v demografickom zložení môžu spôsobiť sociálne napätie a problémy s integráciou nových skupín obyvateľstva. • Technologické zmeny: Automatizácia a technologické zmeny môžu viesť k zvýšeniu nezamestnanosti a sociálnej nestability v regióne.	Body • 4 • 7 • 5
SPOLU	16	SPOLU	-8
VÝSLEDOK			
Silné stránky + Slabé stránky = 12 + (-7)=5			
Príležitosti + Ohrozenia = 16 + (-8)=8			

Zdroj: Vlastné spracovanie

Obrázok 5 Graf funkcie SWOT analýzy zo strany sociálneho rozvoja

Zdroj: Vlastné spracovanie

Na základe poskytnutých informácií a SWOT analýzy Bratislavského regiónu z pohľadu spoločnosti by som navrhol nasledujúcu stratégiu:

SO stratégia „VYUŽITIE“ (silná s. — príležitosť)

Bratislavský region má viaceré silné stránky v oblasti spoločnosti, ako je multikultúrne prostredie a tolerancia, vysoká úroveň vzdelania a zdravotnej starostlivosti, aktívna občianska spoločnosť a dobrovoľníctvo. Tieto silné stránky by mohli byť využité na maximalizáciu príležitostí, ktoré sa naskytujú v oblasti sociálneho rozvoja regiónu.

Využitie týchto silných stránok môže zahŕňať posilnenie podpory pre sociálne podnikanie a inkluzívne projekty, zlepšenie sociálnej politiky a programov pre znevýhodnené skupiny obyvateľstva a spoluprácu s rôznymi neziskovými organizáciami na riešení sociálnych problémov.

Táto stratégia umožňuje Bratislavskému regiónu využiť existujúce silné stránky na riešenie sociálnych výziev a príležitostí, čím sa zlepši kvalita života obyvateľstva a posilní sociálna súdržnosť v regióne.

Valorizácia prostredia z pohľadu prírody

Príroda zohráva v cestovnom ruchu kľúčovú úlohu z viacerých dôvodov. Po prvé, ponúka turistom možnosť vychutnať si krásu a jedinečnosť okolitého sveta. Po druhé, prírodné atrakcie podporujú aktívny oddych a zdravý životný štýl tým, že ponúkajú aktivity ako prechádzky, cyklistika, plávanie a pikniky. Príroda navyše prispieva k psychickej a emocionálnej pohode turistov, poskytuje pokoj, relax a oddych od každodenných starostí. Je tiež zdrojom vzdelávania a vedomostí, vďaka čomu môžu turisti spoznávať biodiverzitu, ekosystémy a prírodné procesy.

SWOT analýza Bratislavského regiónu a z hľadiska prírody nám umožňuje posúdiť jeho prírodné zdroje, biodiverzitu a ekologický stav. Táto analýza pomáha identifikovať silné stránky, ako je prítomnosť prírodných rezervácií, prírodných parkov a jedinečných prírodných lokalít, ktoré môžu prilákať turistov a prispieť k rozvoju ekoturizmu. Hodnotenie slabých stránok identifikuje problémy, ako je znečistenie, strata biodiverzity a hrozby pre prírodné ekosystémy. Analýza vonkajších príležitostí a hrozieb nám umožňuje rozvíjať stratégie ochrany prírody prispôbené meniacim sa klimatickým podmienkam a globálnym environmentálnym výzvam. SWOT analýza v prírodnom sektore nám navyše umožňuje identifikovať potenciálne riziká pre ekosystémy, ako aj identifikovať príležitosti na vytvorenie udržateľnej environmentálnej infraštruktúry a programov ochrany prírodných zdrojov (Williams, R. 2019).

Analýza prírodných aspektov Bratislavského regiónu otvára široké možnosti pre rozvoj priemyslu šetrného k životnému prostrediu a poľnohospodárstva. Prispieva to nielen k trvalo udržateľnému rozvoju regiónu, ale otvára aj nové vyhliadky na vytváranie pracovných miest a zlepšenie kvality života miestneho obyvateľstva.

Hodnotenie nebezpečnosti nám umožňuje efektívnejšie zvládať prírodné katastrofy, ako sú povodne alebo suchá. Prijatím vhodných adaptačných a ochranných opatrení môžeme výrazne znížiť riziká a škody spôsobené týmito udalosťami, čo je dôležité pre zaistenie bezpečnosti a pohody obyvateľstva.

Použitie SWOT analýzy v oblasti prírody nám umožňuje identifikovať silné a slabé stránky a príležitosti a hrozby spojené s prírodnými zdrojmi. To nám pomáha rozvíjať ciele stratégie využívania prírodných zdrojov, ktoré maximalizujú výhody pre spoločnosť a hospodárstvo a zároveň minimalizujú negatívne dopady na ekosystémy a prírodné prostredie. Tento prístup nám umožňuje zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj regiónu a zachovať jeho prírodné bohatstvo pre budúce generácie.

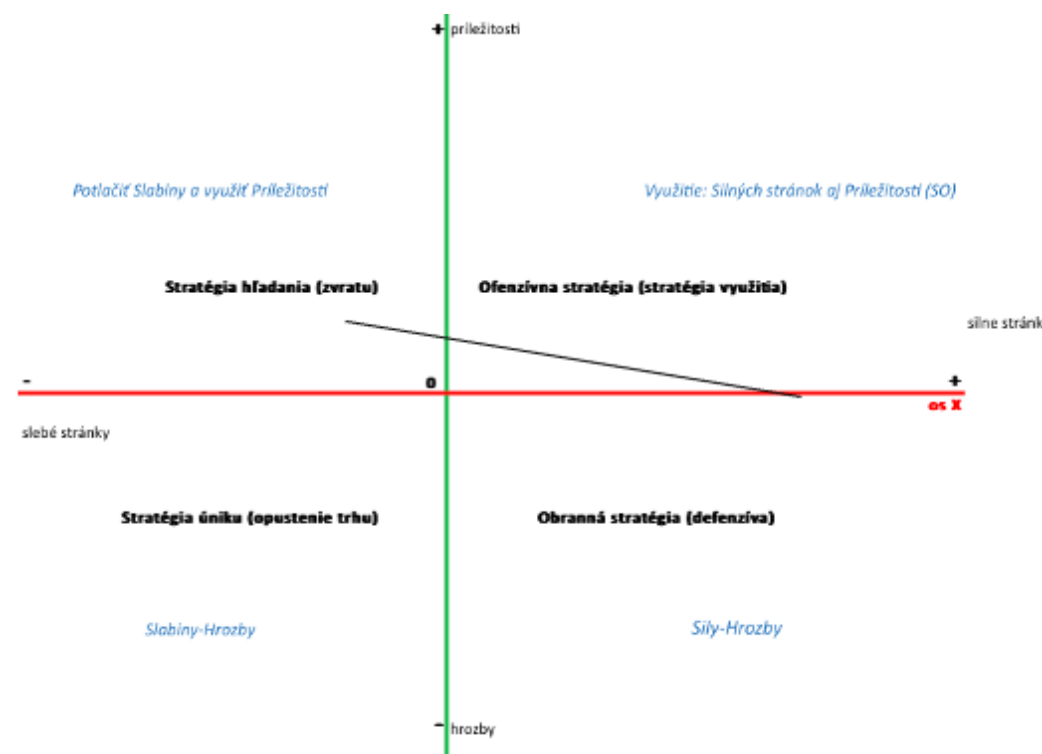
Tabuľka 5 SWOT analýza Bratislavského regiónu z pohľadu prírody

Silné stránky • Prírodná rozmanitosť: Bratislavský región má rozmanitú prírodu vrátane lesov, riek, jazier a hôr, čo vytvára výborné podmienky pre rekreáciu, rekreáciu a ekoturistiku • Chránené prírodné oblasti: Región zahŕňa rôzne prírodné rezervácie, národné parky a prírodné rezervácie, ktoré prispievajú k zachovaniu biodiverzity a ochrane zraniteľných ekosystémov. • Priaznivá klíma: Bratislavský región má mierne podnebie s výraznými ročnými obdobiami, ktoré poskytuje komfortné podmienky na bývanie a rekreáciu	Body • 7 • 5 • 5	Slabé stránky • Antropogénny vplyv: Nekontrolovaný rozvoj, industrializácia a dopravné toky môžu viesť k znečisteniu ovzdušia, pôdy a vody, ako aj k strate prirodzených biotopov a zníženiu prírodných zdrojov. • Nedostatok environmentálneho povedomia: Nedostatok povedomia a záujmu o environmentálne problémy môže viesť k zanedbávaniu životného prostredia a degradácii prírodných ekosystémov • Zraniteľnosť voči prírodným katastrofám: Región môže byť zraniteľný voči prírodným katastrofám, ako sú povodne, lesné požiare a zemetrasenia, ktoré môžu viesť k poškodeniu prírodných a životných zdrojov.	Body • 5 • 8 • 4
SPOLU	17	SPOLU	-7
Príležitosti • Environmentálne udržateľný rozvoj: Možnosť prechodu k environmentálne udržateľnému rozvoju prostredníctvom zavádzania environmentálnych technológií, trvalo udržateľného využívania prírodných zdrojov a rozvoja ekoturizmu • Vzdelávanie a osвета: Zavedenie environmentálnych vzdelávacích a osvetových programov a aktivít môže zlepšiť environmentálne povedomie a správanie verejnosti • Spolupráca s environmentálnymi organizáciami: Spolupráca s miestnymi a medzinárodnými environmentálnymi organizáciami môže pomôcť chrániť prírodu, zlepšiť jej stav a rozvíjať environmentálne projekty	Body • 4 • 3 • 5	Hrozby • Klimatické zmeny: Klimatické zmeny môžu viesť k negatívnym vplyvom na prírodné ekosystémy, vrátane zmien vo vodných režimoch, vymierania druhov a straty biodiverzity. • Nezákonná ťažba dreva a rozvoj: Nezákonná ťažba dreva a rozvoj v prírodných oblastiach môže viesť k ničeniu prírodného prostredia, zníženiu biodiverzity a strate prírodných zdrojov. • Znečistenie životného prostredia: Pokračujúce znečisťovanie životného prostredia môže negatívne ovplyvniť ľudské zdravie, biodiverzitu a ekosystémy a atraktivnosť regiónu pre cestovný ruch a rekreáciu.	Body • 6 • 8 • 8
SPOLU	12	SPOLU	-10
VÝSLEDOK			
Silné stránky + Slabé stránky = 17+ (-7)=10			
Príležitosti + Ohrozenia = 12 + (-10)=2			

Zdroj: Vlastné spracovanie

Táto analýza nám ukazuje, že v segmente prírody má Bratislavský región veľa silných stránok, no má aj určité nevýhody. Vidíme však aj to, že možnosti sú prevyšujúce a Bratislavský kraj má dosť silný potenciál na rozvoj.

Obrázok 6 Graf funkcie SWOT analýzy z prírody

Zdroj: Vlastné spracovanie

Na základe poskytnutých informácií o prítomnosti chránených prírodných oblastí, narastajúcich environmentálnych problémoch a možnostiach v oblasti ekoturizmu a rekreácie v prírode by som navrhol nasledujúcu stratégiu: WO stratégia „HLADANIE“ (slabá s. — príležitosť.)

Súčasný stav Bratislavského regiónu v oblasti životného prostredia a prírodnej biodiverzity si vyžaduje aktívne hľadanie nových možností a príležitostí na zlepšenie situácie a ochranu prírodného dedičstva. Napriek narastajúcim environmentálnym problémom, ako je znečistenie a odpadové hospodárstvo, región disponuje možnosťami pre ekoturizmus a rekreáciu v prírode.

Hľadanie nových príležitostí môže zahŕňať podporu environmentálne udržateľných projektov a iniciatív, vzdelávanie verejnosti o dôležitosti ochrany prírody a biodiverzity, ako aj spoluprácu s organizáciami zaoberajúcimi sa ochranou životného prostredia.

Táto stratégia umožňuje Bratislavskému regiónu aktívne reagovať na narastajúce environmentálne problémy a zároveň využiť existujúce príležitosti v oblasti ekoturizmu a rekreácie v prírode na podporu udržateľného rozvoja regiónu. Pri správnom vykonávaní

môže táto stratégia prispieť k ochrane prírodnej dediny a zlepšeniu kvality života obyvateľstva v regióne.

V záverečnom zhodnotení SWOT analýzy Bratislavského regiónu je možné identifikovať kľúčové aspekty týkajúce sa kultúrneho rozvoja, ekonomiky, spoločnosti a prírody.

Bratislavský región vyniká bohatou kultúrnou dedičnosťou a historickými pamiatkami, čo poskytuje základ pre atraktívnu ponuku kultúrnych podujatí. Súčasne však čelí nedostatku finančných prostriedkov na podporu kultúry a potrebe lepšej propagácie udalostí. Rovnako je dôležité zlepšiť spoluprácu medzi kultúrnymi organizáciami. Príležitosti vychádzajúce z tejto analýzy zahŕňajú zvýšenie turistickej atraktivity cez kultúrne akcie a podporu rozvoja kreatívneho priemyslu.

Z hľadiska ekonomiky je Bratislavský región významný pre svoju strategickú polohu a kvalifikovanú pracovnú silu. Avšak existuje závislosť na niektorých odvetviach, a to najmä automobilovom priemysle, a potreba diverzifikácie ekonomiky. Príležitosti spočívajú v podpore malých a stredných podnikov, využití cestovného ruchu a investíciách do vzdelania a inovácií. Globálne ekonomické nestability a konkurencia s inými regiónmi sú však hrozbami, ktorým čelí.

V oblasti spoločnosti Bratislavský región vyniká multikultúrnym prostredím a vysokou úrovňou vzdelania. Napriek tomu sa stretáva so sociálnymi nerovnosťami, nedostatočnou integráciou marginalizovaných skupín a problémami s sociálnou inklúziou. Príležitosti spočívajú v podpore sociálneho podnikania a zlepšení sociálnej politiky, ale hrozby predstavujú demografické trendy a riziko sociálnych konfliktov.

V oblasti prírody je Bratislavský región obdarený chránenými prírodnými oblasťami a diverzitou flóry a fauny. Avšak, environmentálne problémy, fragmentácia biotopov a ohrozenie biodiverzity sú výzvami. Príležitosti spočívajú v podpore environmentálne udržateľných projektov a vzdelávaní verejnosti, ale hrozby predstavujú zmena klímy, nelegálna ťažba a negatívny dopad turizmu.

Celkovo je dôležité, aby Bratislavský región využil svoje silné stránky na zvládnutie slabých stránok, aktívne využíval príležitosti a efektívne riešil hrozby, čo by viedlo k celkovému udržateľnému rozvoju v týchto kľúčových oblastiach.

4.2 Konkurencieschopnosť Bratislavského regiónu

PESTEL analýza Bratislavského regiónu je dôležitá pre posúdenie vplyvu politických, ekonomických, sociokultúrnych, technologických, environmentálnych a legislatívnych faktorov na rozvoj regiónu. Táto analýza pomáha pochopiť vonkajšie prostredie, v ktorom región pôsobí, a identifikovať kľúčové faktory, ktoré určujú jeho konkurencieschopnosť a udržateľnosť.

Tabuľka 6 PESTEL analýza Bratislavského regiónu

Politické:	Efektívnosť vlády: Slovensko má silné percentilové skóre efektívnosti vlády, čo naznačuje kvalitné verejné služby a nezávislosť štátnej služby Bezpečnostné riziká: Región potrebuje riešiť bezpečno
Ekonomické:	HDP: Bratislavský región mal v roku 2016 HDP 22,819 miliardy eur s príjmom na obyvateľa 35 789 eur Kľúčové odvetvia: Sektory ako baníctvo, výroba, verejné služby, finančné sprostredkovanie, nehnuteľnosti a obchodné aktivity významne prispievajú k HPH
Sociálna:	Hustota obyvateľstva: Región má hustotu obyvateľstva 350/km ² a celkový počet obyvateľov 719 537 k januáru 2021 Školstvo a zdravotníctvo: Vysoká úroveň vzdelávania a zdravotníckych služieb prispieva k sociálnemu blahobytu regiónu.
Technologické:	Rozvoj infraštruktúry: Investície do verejnej infraštruktúry a technologických sektorov sú kľúčové pre hospodársky rast a konkurencieschopnosť. Digitálna konektivita: Digitálna infraštruktúra regiónu zohráva dôležitú úlohu pri podpore podnikania a zvyšovaní konektivity.
Environmentálne:	Chránené územia: Prítomnosť chránených krajinných oblastí ako Malé Karpaty, Záhorie a Dunajské luhy podčiarkuje záväzok regiónu k ochrane životného prostredia. Environmentálna výkonnosť: Slovensko je na 18. mieste zo 180 krajín v indexe environmentálnej výkonnosti, čo naznačuje silnú environmentálnu politiku
Právne:	Právny štát: Slovensko je v parametri právneho štátu relatívne vysoko, ale čelí výzvam v oblasti jednoduchosti podnikania Právne prostredie: Zabezpečenie pevného právneho rámca je nevyhnutné na prilákanie investícií a podporu obchodného rastu.

Zdroj: Vlastné spracovanie

Celkovo má Bratislavský región kombináciu silných stránok, ako je silná efektívnosť vlády, vysoký HDP a snahy o ochranu životného prostredia. Výzvy ako bezpečnostné riziká, právna zložitosť obchodných operácií a potreba ďalšieho rozvoja infraštruktúry si však vyžadujú pozornosť pre trvalý rast a prosperitu v regióne.

Analýza konkurencieschopnosti Bratislavského regiónu v diplomovej práci je dôležitým nástrojom na pochopenie ekonomickej dynamiky a potenciálu tohto regiónu. V rámci diplomovej práce je možné analýzu konkurencieschopnosti využiť na hlbšie štúdium faktorov ovplyvňujúcich rozvoj regiónu a vypracovanie konkrétnych odporúčaní na zlepšenie jeho postavenia na trhu.

Tabuľka 7 Analýza konkurencieschopnosti Bratislavského regiónu:

Situácia v Euroregióne Centropa:	Bratislavský región sa nachádza v Euroregióne Centropa a zohráva dôležitú úlohu v konkurencieschopnosti regiónu. Analytické štúdie sa zameriavajú na postavenie Bratislavského regiónu v tomto euroregióne a jeho konkurencieschopnosť v globálnom prostredí (Michal Hladký 2018).
Regionálna konkurencieschopnosť:	Bratislavský región bol uznaný ako najlepší región medzi novými členskými štátmi EÚ v celoeurópskej analýze regionálnej konkurencieschopnosti. Tento úspech dokazuje silnú pozíciu regiónu v porovnaní s ostatnými európskymi regiónmi (Filus, 2017).
Inovačné schopnosti:	Výskum a inovácie sú kľúčovými faktormi zvyšovania konkurencieschopnosti Bratislavského regiónu. Predvídanie hospodárskych a sociálnych zmien, podpora inovácií a investície do technologického rozvoja sú nevyhnutné na udržanie konkurencieschopnosti (Jan Fidrmuc 2019).
Ekonomické prínosy:	Operačný program Bratislavského regiónu je zameraný na posilnenie konkurencieschopnosti regiónu prostredníctvom rozvoja vedomostnej ekonomiky, infraštruktúry a sociálneho rozvoja. Prioritou je aj trvalo udržateľný rozvoj územia a podpora ekonomického rastu (Rastislav Kočan 2008).

Zdroj: Vlastné spracovanie

Celkovo je Bratislavský región umiestnený ako konkurencieschopný región s vysokou pozíciou v porovnaní s inými podobnými regiónmi. Medzi silné stránky regiónu patrí jeho postavenie v euroregióne, úspešná regionálna konkurencieschopnosť, dôraz na

inovácie a ekonomický prínos podporovaný operačným programom. Na udržanie tejto konkurenčnej pozície je dôležité pokračovať v investíciách do inovácií, vzdelávania, infraštruktúry a trvalo udržateľného rozvoja.

Z ekonomického hľadiska má Bratislavský región silné stránky vďaka strategickej polohe, kvalifikovanej pracovnej sile a rozvoju kreatívneho priemyslu. Slabinami sú však závislosť od určitých odvetví, vysoké životné náklady a potreba diverzifikovať ekonomiku. Príležitosti zahŕňajú podporu malých a stredných podnikov, využitie potenciálu cestovného ruchu a investície do vzdelávania a inovácií, zatiaľ čo globálna ekonomická nestabilita a konkurencia z iných regiónov predstavujú hrozby.

Vo verejnej sfére má Bratislavský región výhody v multikultúrnom prostredí a vysokej úrovni školstva a zdravotníctva. Existujú však aj slabé stránky súvisiace so sociálnou nerovnosťou, integráciou marginalizovaných skupín a problémami sociálnej inklúzie. Príležitosti pochádzajú z podpory sociálneho podnikania a zlepšovania sociálnych politík, zatiaľ čo hrozby pochádzajú z demografických trendov a rizika sociálneho konfliktu.

Z hľadiska prírody má Bratislavský región silné stránky v prítomnosti chránených prírodných území a možnostiach ekoturizmu. Slabé stránky však súvisia s rastúcimi environmentálnymi problémami a hrozbami pre biodiverzitu. Príležitosti sú v podpore environmentálne udržateľných projektov, no medzi hrozby patrí zmena klímy a nelegálna ťažba.

Len čo región dokáže posilniť svoje slabé stránky, cestovný ruch môže dosiahnuť novú úroveň, a ako vieme v modernom svete je cestovný ruch jedným z kľúčových odvetví hospodárstva mnohých krajín a dynamika zmien v počte turistov zohráva dôležitú úlohu pri formovaní produktov a služieb cestovného ruchu. Táto kapitola bude skúmať, prečo je potrebné túto dynamiku dôkladne monitorovať a analyzovať a aké dôsledky to má na vytváranie produktových radov cestovného ruchu.

1. Prognóza dopytu:

Sledovanie a analýza dynamiky zmien v počte turistov nám umožňuje predpovedať dopyt po produktoch a službách cestovného ruchu. Zmeny v tokoch turistov môžu naznačovať posuny v preferenciách turistov, nové trendy alebo sezónne výkyvy. Na základe týchto údajov môžu cestovné kancelárie prispôbiť svoje produktové rady vrátane rôznych typov zájazdov, zábavných aktivít, ubytovacích a dopravných služieb tak, aby spĺňali očakávania a potreby zákazníkov.

2. Riadenie ponuky a dopytu:

K efektívnejšiemu riadeniu ponuky a dopytu po produktoch cestovného ruchu pomáha aj analýza dynamiky zmien v počte turistov. Pochopenie počtu prichádzajúcich turistov a ich preferencií nám umožňuje optimalizovať ponuku a prispôbiť ju aktuálnym požiadavkám trhu. Na základe analýzy údajov o tokoch turistov je možné regulovať ceny, vytvárať špeciálne ponuky a akcie zamerané na prilákanie nových zákazníkov alebo udržanie existujúcich zákazníkov.

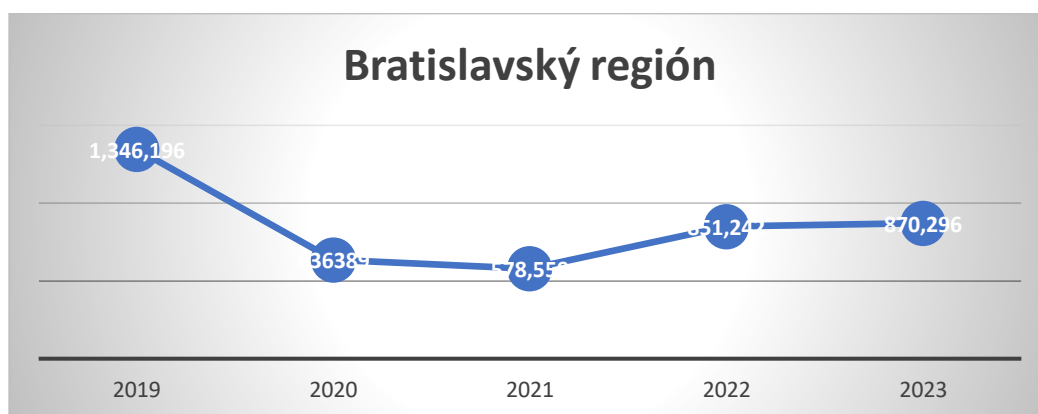
3. Vývoj personalizovaných produktov:

Berúc do úvahy rôznorodosť preferencií a potrieb turistov, sledovanie dynamiky zmien ich počtu pomáha rozvíjať personalizované produktové rady. Pomocou údajov o zmenách v zložení a správaní turistov môžu cestovné kancelárie vytvárať jedinečné a prispôsobené ponuky pre rôzne segmenty trhu. To umožňuje zvýšiť konkurencieschopnosť a atraktivnosť produktu cestovného ruchu.

4. Prispôsobenie sa meniacim sa podmienkam na trhu:

Pochopenie a analýza dynamiky zmien v počte turistov vám umožňuje rýchlo reagovať na meniace sa podmienky na trhu. Pravidelný monitoring nám umožňuje identifikovať trendy a predvídať možné zmeny, čo pomáha firmám prispôbiť sa novým podmienkam a ponúkať relevantné produktové rady, ktoré dokážu splniť požiadavky moderných turistov.

Graf 1 Noci strávené v turistických ubytovacích zariadeniach podľa regiónov

Zdroj: Eurostat

V diplomovej práci som sa rozhodla pozrieť na počet turistov v Bratislavskom regióne v období rokov 2019 až 2023, aby sme videli, koľko ľudí navštívilo región pred pandémiou a po nej. Graf tiež ukazuje, ako dlho trvalo regiónu, kým sa čiastočne zotavil po zrušení obmedzení cestovného ruchu. Vidíme teda, že v roku 2019 región navštívilo 1 346 196 a so začiatkom pandémie a v priebehu 2 rokov tento počet výrazne klesol a až začiatkom roku 2022 začal počet turistov mierne stúpať, do konca roku 2023 dosiahol 870 296 osôb .

Prognózy ekonomického rastu v Bratislavskom regióne na najbližšie roky naznačujú spomalenie ekonomického rastu. V roku 2024 sa očakáva pokles hospodárskeho rastu na 4,5 % a v roku 2025 na 4,4 %. Tieto prognózy odrážajú očakávania hospodárskeho vývoja v regióne v budúcnosti (Tasr, 2024). Teraz vypočítajme očakávaný nárast počtu turistov v rokoch 2024 a 2025. Začnime výpočtom očakávaného počtu turistov a očakávaných príjmov z cestovného ruchu. (Pavol Vaščák 2023).

1. Očakávaný počet turistov

Priemerný počet turistov za obdobie:

$$\text{Priemerný počet turistov} = \frac{\text{Súčet počtu turistov za dané obdobie}}{\text{Počet rokov}}$$

Predpokladaný počet turistov v budúcom roku:

$$\text{Očakávaný počet turistov} + \text{priemerný počet turistov} \times (1 + \text{miera rastu})$$

Kde:

Súčet počtu turistov za určité obdobie je súčtom počtu turistov za určité časové obdobie.

Počet rokov – počet rokov v období, napríklad od roku 2019 do roku 2022.

Miera rastu je predpokladaný percentuálny nárast počtu turistov.

2. Prognóza príjmov z cestovného ruchu:

Očakávaný príjem z cestovného ruchu:

$$\begin{aligned} \text{Očakávané príjmy z cestovného ruchu} \\ = \text{Očakávaný počet turistov} \times \text{Priemerný príjem na turistu} \end{aligned}$$

Kde:

Predpokladaný počet turistov - počet turistov očakávaný v budúcom roku.

Priemerný príjem na turistu je priemerný príjem dosiahnutý jedným turistom na návštevu.

Výpočet predpokladaného počtu turistov:

Najprv nájdime priemerný počet turistov za obdobie od roku 2019 do roku 2023:

$$\text{Priemerný počet turistov} = \frac{1\,346\,196 + 636\,389 + 578\,559 + 851\,242 + 870\,296}{5} =$$

656 136,4

Výpočet predpokladaného počtu turistov v roku 2024:

$$\text{Očakávaný počet turistov v roku 2024} = 656\,136,4 \times (1 + 0,045) = \mathbf{685\,810,9}$$

Výpočet predpokladaného počtu turistov v roku 2025:

$$\text{Očakávaný počet turistov v roku 2025} = 685\,810,9 \times (1 + 0,044) =$$

715,937,6

Predpokladaný počet turistov v Bratislavskom regióne tak bude v roku 2024 približne 686-tisíc nocí a v roku 2025 približne 716-tisíc nocí pri zohľadnení prognóz ekonomického rastu a údajov o prenocovaniach v turistických ubytovacích zariadeniach v predchádzajúcich rokoch.

Teraz vypočítajme očakávané príjmy z cestovného ruchu v rokoch 2024 a 2025, berúc do úvahy očakávaný počet turistov a priemerný príjem na turistu.

Údaje pre výpočet:

Priemerný príjem na turistu: 493,11 USD

Predpokladaný počet turistov v roku 2024: 685 810,9

Predpokladaný počet turistov v roku 2025: 715 937,6

Výpočet očakávaných príjmov z cestovného ruchu v roku 2024:

Očakávané príjmy v roku 2024

$$= \text{Očakávaný počet turistov v roku 2024} \times \text{Priemerný príjem na turistu}$$

$$\text{Očakávané príjmy v roku 2024} = 685\,810,9 \times 493,11 = \mathbf{338\,242\,303,099\,USD}$$

Výpočet očakávaných príjmov z cestovného ruchu v roku 2025:

Očakávané príjmy v roku 2025

$$= \text{Očakávaný počet turistov v roku 2025} \times \text{Priemerný príjem na turistu}$$

$$\text{Očakávané príjmy v roku 2025} = 715\,937,6 \times 493,11 = \mathbf{352\,745\,953,036\,USD}$$

Očakávané príjmy z cestovného ruchu v Bratislavskom regióne budú teda v roku 2024 približne 338,2 milióna USD a v roku 2025 približne 352,7 milióna USD, berúc do

úvahy očakávaný počet turistov a priemerný príjem na turistu. Na základe analýzy možno vyvodiť tieto závery:

Dynamika zmien v počte turistov v Bratislavskom regióne od roku 2019 do roku 2023 vykazovala výrazné výkyvy. Môže to byť spôsobené rôznymi faktormi, ako sú sezónne výkyvy, zmeny ekonomickej situácie, politické udalosti a iné.

Spomalenie ekonomického rastu v regióne v najbližších rokoch môže mať vplyv na ďalšiu dynamiku turistického toku. Vzhľadom na dôležitosť cestovného ruchu pre hospodárstvo regiónu je potrebné vypracovať stratégie na stimuláciu aktivít cestovného ruchu a prilákanie nových návštevníkov.

Sledovanie a analýza dynamiky zmien v počte turistov zohráva kľúčovú úlohu vo vývoji produktových radov v cestovnom ruchu. Tieto údaje vám umožňujú prispôbiť ponuku služieb cestovného ruchu, predpovedať dopyt, riadiť ponuku a vytvárať personalizované produkty, ktoré zodpovedajú potrebám rôznych segmentov trhu.

Dôležité je brať do úvahy aj potenciálne zmeny v daňovej politike a investičnej klíme, ktoré by mohli ovplyvniť rozvoj cestovného ruchu v regióne.

Na základe analýzy sa odporúča ďalšie dôsledné sledovanie dynamiky turistických tokov, rozvoj flexibilných stratégií reagovania na zmeny na trhu a spolupráca so zainteresovanými stranami na dosiahnutie trvalo udržateľného rozvoja cestovného ruchu v Bratislavskom regióne.

4.3 Komplexný návrh odporúčaní na zlepšenie konkurencieschopnosti produktov cestovného ruchu v Bratislavskom regióne

Cestovný ruch zohráva dôležitú úlohu v rozvoji a profilácii Bratislavského regiónu. Tento typ činnosti predstavuje významný ekonomický prínos, vytvára pracovné miesta a stimuluje rozvoj rôznych odvetví, ako sú hotely, reštaurácie, doprava a maloobchod. Okrem toho cestovný ruch pomáha posilňovať infraštruktúru a rozvíjať odvetvie služieb.

Dôležitým aspektom je aj profilácia regiónov. Vďaka toku turistov môže Bratislavský region zvýrazniť svoje unikáty a zaujímavosti, čím pritiahne pozornosť domácich aj zahraničných návštevníkov. Prispieva to k rozvoju kultúrneho turizmu a k zachovaniu kultúrneho dedičstva regiónu. Cestovný ruch tiež zohráva dôležitú úlohu pri podpore kultúry a identity. Návštevníkom sa sprístupňujú miestne tradície, kultúrne podujatia a kuchyňa, čím sa

propagujú a zachovávajú. Vytvára tiež príležitosti na kultúrnu výmenu a dialóg medzi rôznymi kultúrami.

Napokon cestovný ruch pomáha posilňovať medzinárodné väzby a spoluprácu. Stretnutia s turistami z rôznych krajín prispievajú k výmene skúseností a kultúrnych interakcií, čo má priaznivý vplyv na medzinárodnú prestíž a atraktivitu regiónu. Cestovný ruch je preto neoddeliteľnou súčasťou rozvoja Bratislavského regiónu, prispieva k jeho ekonomickej, kultúrnej a sociálnej prosperite. V predchádzajúcej kapitole sme vypočítali približný počet turistov v roku 2025 a výšku príjmov od turistov v roku 2025.

Zistili sme, že v roku 2025 dostane Bratislavský región 458,7516621,55 USD. Tieto prostriedky môžu byť investované do rozvoja regiónu. Tento návrh možno zvážiť pre všetky segmenty valorizácie v cestovnom ruchu: Využitie časti ziskov z príjmov z cestovného ruchu na investovanie do kľúčových sektorov valorizácie, akými sú ekonomika, kultúra, spoločnosť a ekológia, je strategicky dôležitým krokom k zabezpečeniu trvalo udržateľného rozvoja sektora cestovného ruchu a jeho pozitívneho vplyvu na verejné blaho. Rozdelenie týchto prostriedkov môže prispieť k rastu ekonomickej aktivity, udržaniu kultúrneho dedičstva, posilneniu sociálnej sféry a ochrane životného prostredia. Pozrime sa bližšie na to, aké projekty a iniciatívy možno podporiť v každej z týchto oblastí:

Ekonomika:

- Investície do rozvoja infraštruktúry v sektore cestovného ruchu, ako je výstavba a modernizácia hotelových komplexov, dopravných sietí, letísk a stravovacích zariadení, pomáhajú zvyšovať komfort a atraktivitu pre turistov.
- Podpora malých a stredných podnikov v cestovnom ruchu prostredníctvom úverových, vzdelávacích a poradenských programov na podporu ich rozvoja a konkurencieschopnosti.
- Financovanie aktivít na marketing a propagáciu produktov cestovného ruchu na medzinárodnom trhu s cieľom prilákať viac turistov a zvýšiť príjmy z cestovného ruchu.

Kultúra:

- Podpora a rozvoj múzeí, galérií, divadiel a iných kultúrnych pamiatok, ktoré prispievajú k zachovaniu a propagácii kultúrneho dedičstva regiónu.
- Organizácia kultúrnych podujatí, festivalov, výstav a koncertov, ktoré priťahujú pozornosť turistov a pomáhajú zvyšovať atraktivitu regiónu ako kultúrneho centra.
- Financovanie programov na záchranu a obnovu historických a architektonických pamiatok, zabezpečenie ich bezpečnosti a dostupnosti pre turistov a miestnych obyvateľov.

Spoločnosť:

- Rozvoj vzdelávania a prípravy v sektore cestovného ruchu vrátane programov odbornej rekvalifikácie a ďalšieho vzdelávania personálu v odvetví.
- Podporovať programy sociálnej inklúzie a inklúzie miestnych obyvateľov do rozvoja cestovného ruchu, vrátane vytvárania pracovných miest a podnikateľských príležitostí.
- Financovanie programov na podporu zdravia, pohody a bezpečnosti turistov a miestnych komunít vrátane opatrení na ochranu pred pandémiami a krízami.

Ekológia:

- Investície do projektov na zachovanie a obnovu prírodných zdrojov vrátane ochrany biodiverzity, čistej vody a ovzdušia a iných úprav.
- Financovanie environmentálnych programov a iniciatív zameraných na znižovanie negatívneho vplyvu cestovného ruchu na životné prostredie, vrátane odpadového hospodárstva, energetickej efektívnosti a využívania obnoviteľných zdrojov energie.
- Podporovať vedecký výskum a monitorovanie životného prostredia v regióne s cieľom zabezpečiť efektívne riadenie jeho zdrojov a trvalo udržateľný rozvoj cestovného ruchu.

Tieto rozvojové opatrenia a zlepšenia vo všetkých segmentoch valorizácie v danom regióne môžu pomôcť prilákať viac turistov, ako aj rozvíjať región ako celok. Vo svetle analýzy dynamiky zmien v počte turistov vo vybranom regióne SR, ako aj pri zohľadnení prognóz ekonomického rastu a zmien tempa rozvoja regiónu je zrejmé, že je potenciál pre rozvoj cestovného ruchu. Nárast počtu turistov v posledných rokoch naznačuje rastúcu

atraktivitu regiónu pre návštevníkov. Tento faktor možno považovať za indikátor úspešnosti cestovného ruchu v regióne a potenciálneho dopytu po rôznych produktoch a službách cestovného ruchu. Významné dôsledky má aj predpokladané spomalenie hospodárskeho rastu v regióne v nasledujúcich rokoch. Hoci to môže predstavovať určité výzvy pre rozvoj cestovného ruchu, môže to predstavovať aj príležitosť na vytváranie nových produktov a služieb prispôsobených meniacej sa ekonomickej situácii. Napríklad vzhľadom na zmeny v ekonomickom raste možno úsilie zamerať na rozvoj produktov cestovného ruchu zameraných na miestnych obyvateľov, čo pomôže diverzifikovať ponuku cestovného ruchu a zvýšiť jeho odolnosť voči zmenám ekonomickej situácie.

V kontexte tvorby produktových radov v kultúrnom cestovnom ruchu môžu byť získané dáta kľúčovým faktorom. Vytváranie produktových radov, ktoré odrážajú jedinečné kultúrne a historické charakteristiky regiónu, sa stáva uskutočniteľnejším.

Koncept konania festivalu literatúry s názvom „*Knižné uličky*“ v Bratislavskom regióne je významnou iniciatívou zameranou na propagáciu kultúrneho dedičstva, podporu miestnych autorov a obohatenie literárneho zážitku turistov a miestnych obyvateľov.

Plánované podujatie zahŕňa vytvorenie špeciálnych literárnych zón v kľúčových mestách regiónu, kde sa bude prezentovať tvorba domácich spisovateľov, ako aj tvorba autorov z iných krajín. Návštevníci budú mať možnosť si počas festivalu nielen požičať knihu na čítanie, ale aj zakúpiť si zaujímavé diela, čím sa propaguje literárne dedičstvo a tvorivý potenciál Bratislavského regiónu.

Hlavným zameraním festivalu bude propagácia miestnych autorov, čo pomôže identifikovať a podporiť literárne talenty a posilniť literárnu identitu regiónu. Ako symbolické gesto môže byť kúpa kníh miestnych autorov nádherným suvenírom pre návštevníkov a zároveň podporou miestnych spisovateľov.

Očakáva sa, že vzhľadom na príjemné počasie a začiatok aktívnej turistickej sezóny sa festival Knižné uličky uskutoční začiatkom mája. Takýto dočasný výber zabezpečí maximálne zapojenie publika a vytvorí priaznivé podmienky pre úspešnú realizáciu podujatia na otvorených priestranstvách miest regiónu.

Navrhovaný koncept festivalu je vyjadrením túžby rozvíjať kultúrny cestovný ruch a vytvárať nové možnosti interakcie medzi tvorcami a divákmi. Aj to predstavuje významný krok k posilneniu imidžu Bratislavského regiónu ako kultúrneho centra atraktívneho pre literárnych nadšencov a milovníkov umeleckého slova.

Podobný festival sa koná aj v meste Petrohrad. Tento populárny petrohradský festival nadväzuje na tradíciu sovietskych knižných bazárov na uliciach, no v rafinovanejšom duchu. Koná sa v centre mesta, v architektonickom rámci hlavných atrakcií a ponúka zaujímavý kultúrny program. Malaya Konyushennaya sa už tradične stáva dejiskom literárneho festivalu, v ktorom bude umiestnených asi 40 pavilónov s beletriou, miestnou históriou a detskou literatúrou a ponúkne viac ako 50 000 kníh (Kudago.com).

Rovnakým princípom vytvoríte knižný festival na uliciach či námestiach hlavných miest Bratislavského regiónu.

Ak financie na festival Knižná ulička pochádzajú z príjmov od turistov, potom by hlavným zdrojom príjmov mohol byť predaj kníh domácich a zahraničných autorov na podujatí. Návštevníci budú mať možnosť si knihy na mieste bezplatne prečítať a zakúpiť si ich ako suveníry.

Doplňkovým zdrojom príjmu môže byť organizovanie platených majstrovských kurzov, prednášok alebo iných literárnych podujatí za účasti známych autorov alebo literárnych odborníkov.

Okrem toho môžu byť príjmy zo spolupráce s miestnymi kníhkupectvami alebo vydavateľstvami, ktoré môžu poskytnúť knihy na predaj na festivale výmenou za províziu z predaja.

Obrázok 7 Festival "Knižné uličky" v Petrohrade

Zdroj: Kudago.com

Za zváženie stojí aj možnosť prilákania sponzorov či partnerov, ktorí môžu sponzorovať jednotlivé programové podujatia, plochy či výstavy na festivale výmenou za reklamu a propagáciu svojich produktov či služieb. Môžeme tiež zvážiť zorganizovanie darovacej alebo crowdfundingovej kampane medzi literárnymi komunitami, čitateľmi a fanúšikmi literatúry s cieľom získať finančné prostriedky na festival.

Na záver možno konštatovať, že využívanie analýzy údajov a prognóz na vytváranie produktových radov v kultúrnom cestovnom ruchu prispieva nielen k rozvoju odvetvia cestovného ruchu, ale aj posilňuje kultúrne dedičstvo regiónu, obohacuje spoločenský život a ekonomiku. Takéto snahy pomáhajú zatraktívniť región pre turistov a podporujú trvalo udržateľný rozvoj, ktorý rešpektuje životné prostredie a kultúrne dedičstvo.

Pre rozvoj regiónu sa musíme snažiť o neustále zlepšovanie a inovácie. Jedným účinným spôsobom, ako dosiahnuť tento cieľ, je analyzovať a prispôbiť úspešné stratégie a intervencie používané v iných krajinách. Sledovanie skúseností svetových lídrov v cestovnom ruchu nám umožňuje identifikovať osvedčené postupy, ktoré sa dajú úspešne prispôbiť našim podmienkam.

Pochopenie toho, čo funguje v iných krajinách a prispôbenie týchto stratégií nášmu regiónu nám umožňuje optimalizovať naše úsilie a zvýšiť atraktivitu našej destinácie pre turistov. Môžeme študovať rôzne aspekty, ako sú marketingové kampane, infraštruktúra, zábavné programy a kultúrne podujatia, aby sme určili, čo presne priťahuje turistov a núti ich vracať sa k hosťom.

Okrem toho je dôležité brať do úvahy nielen úspechy, ale aj neúspechy iných regiónov. Poučenie sa z chýb nám umožňuje vyhnúť sa opakovaniu vlastných chýb a podniknúť kroky na predchádzanie podobným problémom v budúcnosti.

Tento prístup k analýze a prispôbovaniu medzinárodných skúseností nám umožňuje neustále sa zlepšovať a rozvíjať, čím sa náš región stáva atraktívnejším a konkurencieschopnejším v globálnej aréne cestovného ruchu.

5. Záver

V závere práce odpovieme na 3 výskumné otázky, ktoré boli položené na začiatku práce.

Prvá otázka bola aké faktory z hľadiska potenciálnych oblastí rozvoja dominujú v kultúrnom cestovnom ruchu v Bratislavskom kraji?

Výsledkom nášho výskumu sme zistili, že kultúrny segment je kľúčovým faktorom rozvoja kultúrneho a vzdelávacieho cestovného ruchu. Bratislavský kraj má jedinečné kultúrne dedičstvo, ktoré je kľúčovým faktorom pre prilákanie väčšieho počtu turistov do regiónu. Región je bohatý na históriu a dedičstvo, čo z neho robí jedinečnú destináciu pre turistov, ktorí sa chcú ponoriť do kultúrneho bohatstva regiónu.

Jednou z hlavných výhod Bratislavského kraja je jeho bohaté architektonické dedičstvo. V regióne nájdete množstvo historických pamiatok, ktoré lákajú turistov svojou krásou a historickým významom. Tieto architektonické pamiatky, svedčiace o významných historických udalostiach, sú nielen kultúrnymi atrakciami, ale aj oknami do minulosti tohto regiónu.

Okrem toho sa v Bratislavskom kraji pravidelne konajú rôzne kultúrne podujatia ako festivaly, výstavy, divadelné predstavenia a koncerty. Tieto podujatia nielen spestrujú turistom voľný čas, ale prispievajú aj k rozvoju dynamického kultúrneho života. Takéto podujatia priťahujú nielen miestnych obyvateľov, ale aj turistov z rôznych krajín, čo pomáha rozširovať publikum a zvyšovať záujem o kultúrny život regiónu.

Kultúrny segment preto zohráva kľúčovú úlohu v rozvoji kultúrneho cestovného ruchu v Bratislavskom kraji. Bohatstvo architektonických pamiatok, ako aj rozmanitosť kultúrnych podujatí robí tento región atraktívnym pre turistov, ktorí sa chcú ponoriť do histórie, umenia a kultúry tohto jedinečného kúta sveta. Úlohu zhodnotenia súčasného stavu kultúrneho a vzdelávacieho cestovného ruchu v Bratislavskom kraji sme tak úspešne splnili.

Druhá otázka tejto diplomovej práce bola aké aspekty konkurencieschopnosti v Bratislavskom kraji sú kľúčové?

Po analýze nástrojov, ktoré tvoria úplnosť Bratislavského kraja, sme si vysvetlili, že informáciami môže byť klávesnica fotografií jeho Stvorenia. V celoeurópskej analýze regionálnej konkurencieschopnosti je región najlepšie hodnotený spomedzi nových členských štátov EÚ, čo poukazuje na jeho silu v porovnaní s inými európskymi regiónmi.

Jedným z hlavných aspektov prispievajúcich ku konkurencieschopnosti sú investície do rozvoja kultúry a prírody. Každý rok sa v regióne otvára množstvo nových galérií a múzeí, vznikajú nové kultúrne priestory, ktoré lákajú miestnych obyvateľov aj turistov. Významnú úlohu pri zachovávaní a zveľaďovaní kultúrneho dedičstva regiónu zohráva aj rekonštrukcia historických architektonických pamiatok.

Bratislavský kraj vyniká aj podporou inovácií. Aktívne podporuje inovatívne nápady a technologický vývoj. Prejavuje sa to vytváraním nových inovačných centier, finančnou podporou začínajúcich podnikov a podnikateľov. Toto zameranie na inovácie pomáha regiónu udržať si náskok a konkurencieschopnosť na európskej scéne.

Pre rozvoj Bratislavského kraja je teda kľúčový aspekt inovačných schopností. Každoročne sa tu objavujú nové kultúrne miesta, podporuje sa technologický rozvoj a inovácie, ktoré nielen lákajú turistov, ale aj upevňujú pozíciu regiónu v celoeurópskom konkurenčnom kontexte, preto veríme, že sme náš cieľ úspešne naplnili a zareagovali. k tomu. otázka.

Tretia výskumná otázka tejto diplomovej práce ktoré z odporúčaní by bolo možné najrýchlejšie implementovať na zvýšenie konkurencieschopnosti produktov cestovného ruchu v Bratislavskom kraji na základe výsledkov environmentálnej valorizácie?

V našom výskume sme zistili, že kultúrny faktor zohráva kľúčovú úlohu v rozvoji Bratislavského kraja. Na základe výsledkov analýzy bolo navrhnuté podujatie s názvom „Knižné uličky“. Toto podujatie pomáha nielen podporovať lokálnych tvorcov, ale nevyžaduje si ani veľké investície. Knižné uličky budú unikátom regiónu, keďže podobné podujatia sa v susedných krajinách nekonajú. To následne zvýši konkurencieschopnosť Bratislavského kraja a pritiahne pozornosť miestnych obyvateľov aj turistov.

Okrem toho je dôležitým aspektom rozvoja kultúrneho dedičstva kraja podpora a rozvoj múzeí, galérií, divadiel a iných kultúrnych pamiatok. Tieto snahy prispievajú k zachovaniu a propagácii bohatého kultúrneho dedičstva Bratislavského kraja, čím sa stáva ešte atraktívnejším pre návštevníkov.

Pozornosť je však potrebné venovať aj ostatným sektorom zhodnocovania, ktoré boli v tejto práci rozoberané, keďže všetky štyri aspekty musia pôsobiť synergicky, aby sa dosiahli čo najlepšie výsledky.

Investície do rozvoja Infraštruktúra odvetvia cestovného ruchu je dôležitá pre hospodárstvo. Ide o výstavbu a modernizáciu hotelových komplexov, dopravných sietí,

letísk a zariadení verejného stravovania. Takéto investície prispievajú k zvýšeniu komfortu a atraktívnosti pre turistov a spríjemňujú ich pobyt.

V spoločenskej sfére je dôležitým aspektom rozvoj výchovy a vzdelávania v oblasti cestovného ruchu. To zahŕňa programy odbornej rekvalifikácie a pokročilého školenia zamestnancov v priemysle. Kvalifikovaní špecialisti pomáhajú zvyšovať kvalitu služieb a vytvárať atraktívnejšie prostredie pre turistov.

Napokon, dôležitým aspektom prírodného času sú investície do projektov na ochranu a obnovu prírodných zdrojov. To zahŕňa ochranu biodiverzity, čistej vody a vzduchu a ďalšie zlepšenia, vďaka ktorým je prírodné prostredie regiónu atraktívnejšie pre turistov, ktorí si cenia prírodné krásy a integritu životného prostredia.

Takto sme odpovedali na tretiu otázku našej diplomovej práce. A na záver, ako výsledok zodpovedania týchto 3 hlavných otázok, môžeme konštatovať, že hlavný cieľ diplomovej práce - zhodnotenie životného prostredia Bratislavského kraja, jeho primárnej a sekundárnej ponuky, s dôrazom na tvorbu kultúrnej a vzdelávacie produktové rady v kontexte výsledkov environmentálnej valorizácie.

Bratislavský kraj má skutočne bohatú kultúru a veľký potenciál prilákať viac turistov. Naš výskum pridanej hodnoty tomuto regiónu nám umožnil identifikovať nielen jeho silné stránky, ale aj ponúknuť produktové rady, ktoré prispievajú k trvalému úspechu regiónu. Analýza valorizácie Bratislavského kraja tak ukázala jeho obrovský potenciál prilákať turistov. Navrhované produktové rady a odporúčania pre rozvoj rôznych odvetví pomôžu regiónu stať sa obľúbenou a konkurencieschopnou destináciou pre turistov z celého sveta.

Zoznam použitej literatúry

1. Aktualizovaná národná stratégia ochrany biodiverzity do roku 2020. (n.d.). [online] Dostupné na internete: < <https://www.minzp.sk/ochrana-prirody/medzinarodne-dohovory/dohovor-biodiverzite/aktualizovana-narodna-strategia-ochrany-biodiverzity-do-roku-2020/>>
2. AMADEUS. *Amadeus completes acquisition of TravelTainment*. [elektronický zdroj]. 2006. [cit. 2020-10-22]. Dostupné na: <https://corporate.amadeus.com/en/newsroom/amadeus-completes-acquisition-of-traveltainment>
3. ALEGRE, J. – LAPIEDRA, R. – CHIVA, R. 2006. A measurement scale for product innovation performance. In *European Journal of Innovation*, vol. 9, n. 4, p. 333–346. ISSN 1460-1060. [online] 2006. [cit. 2022-03-01]. Dostupné na internete:<<https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/14601060610707812/full/html>>
4. Bratislavský kraj – slovakia.com. (n.d.). [online] Dostupné na internet <<https://www.slovakia.com/sk/regiony/bratislavsky-kraj/>>
5. BROWN, L. (2019). *Sustainable Tourism Strategies: Integrating Cultural Heritage*. Publisher: Routledge.
6. BLAGUN, I. *Valorizácia priestoru regionálneho cestovného ruchu*.(2015). [online] Dostupné na internete <<https://cyberleninka.ru/article/n/valorizatsiya-regionalnogo-turisticheskogo-prostranstva/viewer>>
7. Culture and Creativity. (n.d.). *Udržateľný kultúrny cestovný ruch*. [online] Dostupné na internete < <https://culture.ec.europa.eu/sk/cultural-heritage/cultural-heritage-in-eu-policies/sustainable-cultural-tourism>>
8. EUROPEAN TRAVEL COMMISSION. *European Tourism: Trends & Prospects Quarterly report – Q2/2020*. [elektronický zdroj]. 2020. [cit. 2020-10-21]. Dostupné na: https://etc-corporate.org/uploads/2020/07/ETC-Quarterly-Report-Q2-2020_Final-Public.pdf
9. FILUS, I. (2017, March 29). *Ako konkurencieschopné sú slovenské regióny? Bratislava je najlepšia z nových členských krajín EÚ. Top 10 regiónov Európy*. [online] Dostupné na internete <<https://innonews.blog/2017/03/29/bratislava-je-najlepsia-z-novych-clenskykh-krajin-eu-v-konkurencieschopnosti/>>

10. GREGOROVÁ, B., KOREC, P. (2017). *Kultúrna valorizácia a jej vplyv na tvorbu produktových línií v cestovnom ruchu*. Vydavateľstvo: Vysoká škola ekonomická v Bratislave.
11. HASSAN, Salah. Determinants of Market Competitiveness in an Environmentally Sustainable Tourism Industry. *Journal of Travel Research - J TRAVEL RES*. ISSN: 1099-2340, vol. 38. 239-245.
12. HOON-KU, S., CHI, X., & HAN, H. (2020). *Measurement development for tourism destination business environment and competitive advantages*. *Sustainability*, 12(20). [online] Dostupné na internete <<https://doi.org/10.3390/su12208587>>
13. ISMAGILOVA, G., SAFIULIN, L., & GUFAROV, I. (2015). *Using historical heritage as a factor in tourism development*. *Procedia: Social & Behavioral Sciences*, 188, 157–162. [online] Dostupné na internete <<https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.03.355>>
14. JOHSON, B. (2017). *Cultural Heritage Tourism Marketing*. Publisher: Academic Press.
15. KONEČNÁ, Anna. Rozvoj cestovného ruchu v regióne: koncepcia rozvoja cestovného ruchu v stredisku cestovného ruchu. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 1999. 193 s. ISBN 80-225-1149-8.
16. Kultúra - bratislavskykraj.sk. (2023, October 12). [online] Dostupné na internete <https://bratislavskykraj.sk/urad-bsk/kultura/>
17. KUDAGO.COM *Summer "Book Alleys"* [online] Dostupné na internete <https://kudago.com/spb/event/festival-knizhnyie-allei/>
18. Learn about sustainability | US EPA. (2023, October 16). [online] Dostupné na internete <<https://www.epa.gov/sustainability/learn-about-sustainability#promote>>
19. LEM, B. Č. (2007, January 29). [online] Dostupné na internete <<https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/australie-bez-vody-cas-pit-recyklovanou/r~i:article:343258/>>
20. Legislatíva EÚ | Legislatíva | Energetika | MHSR. (n.d.). [online] Dostupné na internete <<https://www.economy.gov.sk/energetika/legislative/legislative-eu>>
21. LEE, O. (2018). *Cultural Heritage Conservation and Tourism Sustainability*. Publisher: Routledge.
22. MATEČIČ, I. (2016). *Characteristics of the tangible cultural heritage valuation process in tourism*. *Acta Turistica*, 28(1), 73-100.

23. MATEČIČ, I. (2016). *Valorizácia prostredia v cestovnom ruchu*. Vydavateľstvo: Slovenská akadémia vied.
24. MINISTERSTVO KULTÚRY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. [online]. Dostupné na: <www.culture.gov.sk>
25. MINISTERSTVO DOPRAVY A VÝSTAVBY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Terminológia v CR*. [online]. Dostupné na: <<https://www.mindop.sk/ministerstvo-1/cestovny-ruch-7/informacie/cestovny-ruch/sluzby-v-cestovnom-ruchu>>
26. NOVACKÁ, Ľudmila. *Marketingový management podnikov cestovného ruchu*. Bratislava : Elita, 1993, 85 s. ISBN 80-85323-30-X.
27. NOVACKÁ, Ľudmila. Možnosti zdokonaľovania kvality produktu vidieckeho cestovného ruchu. In: *Podnikanie vo vidieckom turizme a agroturizme na Slovensku*. Bratislava : Réka, 1995, 191 s. ISBN 80-88731-11-9.
28. NOVACKÁ, Ľudmila. 2013. *Cestovný ruch, udržateľnosť a zodpovednosť na medzinárodnom trhu*. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2013. 145 s. ISBN 978- 80-225-3475-8.
29. NOVACKÁ, Ľudmila. *Trvalo udržateľný rozvoj cestovného ruchu na medzinárodnom trhu*. Bratislava: KARTPRINT, 2010, 103 s. [7,215 AH]. ISBN 978-80-88870-88-3.
30. PALATKOVÁ, M. (2011). *Marketingový management destinácií*. Grada. ISBN 978-80-247-3749-2.
31. PORIA, Y., RAICHEL, A., COHEN, R. (2013). *Tourist's perceptions of World Heritage Site and its designation*. *Tourism Management*, 35, 272-274. doi: 10.1016/j.tourman.2012.02.011
32. PACHINGEROVÁ, Mária. Cestovný ruch v ekonomike Slovenska. In PACHINGEROVÁ, Mária, Anna MICHÁLKOVÁ a Viera KUBIČKOVÁ. *Ekonomika cestovného ruchu*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2013, 225 s. ISBN 978-80-225-3768-1.
33. PÁSKOVÁ, Martina. Udržiteľnosť cestovného ruchu. [online]. [cit. 2019-09-30]. Dostupné na internete: https://www.researchgate.net/publication/300098442_Udrzitelnost_cestovniho_ruchu
34. RICHARD, G. (2018). *Cultural tourism: A review of recent research and trends*. *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 36, 12–21. [online] Dostupné na internete <<https://doi.org/10.1016/j.jhtm.2018.03.005>>

35. SANTOS, M. C., FERREIRA, A. M., COSTA, C., & SANTOS, J. a. C. (2020). *A model for the development of innovative tourism products: from service to transformation*. *Sustainability*, 12(11), 4362. [online] Dostupné na internete <https://doi.org/10.3390/su12114362>
36. Satelitný účet cestovného ruchu. [online]. [cit. 2019-09-30]. Dostupné na internete: <https://www.mindop.sk/ministerstvo-1/cestovny-ruch-7/statistika/satelitny-ucet-cestovneho-ruchu>
37. STANO, František, SCHNEIDEROVÁ, Zita, ŠENKIRIK, Rastislav. *Stratégia rozvoja turizmu v Bratislavskom kraji do roku 2020*. [online]. [cit. 2020-03-22]. Dostupné na internete <https://bratislavaregion.travel/clanok/301/koncepcne-a-strategicke-materialy>
38. Štatistika cestovného ruchu. [online]. [cit. 2019-09-30]. Dostupné na internete: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Tourism_statistics/sk
39. SLOVENSKÝ PAMIATKOVÝ ÚRAD [online]. Dostupné na www.pamiatky.sk
40. SLOVENSKÁ NARODNÁ GALERIÁ [online]. Dostupné na www.sng.sk
41. SLOVENSKÝ ÚSTAV PAMIATKOVÉHO PRÁVA [online]. Dostupné na www.pamiatky.sk
42. SLOVENSKÉ MÚYEUM [online]. Dostupné na www.snm.sk
43. SMITH, T. (2020). *Community Engagement in Cultural Heritage Tourism*. Publisher: Emerald Publishing.
44. Spoznajte kraj - Bratislavskykraj.sk. (2020b, May 29). [online] Dostupné na internete <https://bratislavskykraj.sk/spoznajte-kraj/>
45. Správa o stave životného prostredia Slovenskej republiky v roku 2017. [online]. [cit. 2019-09-30]. Dostupné na internete: <https://www.enviroportal.sk/spravy/detail/8164?p=8142>
46. STAŇO, Roman. (2003). *Influence of culture on tourism offer. Valorizácia prostredia pre služby cestovného ruchu: medzinárodná konferencia*. Bratislava: NITVV. ISBN 80-968342-4-X.
47. *Sustainability: From surviving to thriving in Australia*. (2023, April 14). [online] Dostupné na <internet <https://www.bain.com/insights/sustainability-from-surviving-to-thriving-in-australia/>>

48. TARS. (2017, February 22). SR v projekte UNESCO: *Udržateľný cestovný ruch a Svetové dedičstvo*. TERAZ.sk. [online] Dostupné na internete <<https://www.teraz.sk/veda/sr-spusti-projekt-unescoudrzatelny/245166-clanok.html>>
49. TARS. (2024, February 15). *Predbežné prognózy naznačujú slabší hospodársky rast EÚ a eurozóny*. TERAZ.sk. [online] Dostupné na internete <<https://www.teraz.sk/ekonomika/predbezne-prognozy-naznacuju-slabs/774843-clanok.html>>
50. *Tourism in Bratislava, Slovakia*. (n.d.). [online] Dostupné na internete <<https://www.europeanbestdestinations.com/destinations/bratislava/>>
51. Tourism Impacts. [online]. [cit. 2019-09-30]. Dostupné na internete: https://assets.publishing.service.gov.uk/media/57a089f2ed915d622c000495/Tourism_Impacts_employment_gender_income_A_Lemma.pdf
52. WILLIAMS, M. (2019). *Community Involvement in Cultural Heritage Tourism*. Publisher: Emerald Publishing.
53. WOODEN, Andrew. How new smart cities hope to attract smart tourists. [online]. [cit. 2019-09-30]. Dostupné na internete: <https://www.intel.co.uk/content/www/uk/en/it-management/cloud-analytic-hub/tourism-in-smart-cities.html>
54. Zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja.
55. Zákon č. 91/2010 Z.z. o podpore cestovného ruchu.
56. Záverečný účet hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy za rok 2018. [online]. [cit. 2020-03-22]. Dostupné na internete: <https://bratislava.blob.core.windows.net/media/Default/Dokumenty/Stránky/Chcem%20vediet/Záverečný%20účet%20HM%20SR%20Bratislavy%20za%20rok%202018%20a%20hodnotiaca%20správa%20za%20rok%202018.pdf>

